

Naturvård och biologisk mångfald

Sammanfattning

I betänkandet behandlas sammanlagt 80 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011. Motionerna tar upp frågor som bl.a. rör rovdjursförvaltning, skydd av områden, allemansrätt, främmande arter och biologisk mångfald i ett internationellt perspektiv. Utskottet föreslår med anledning av två motionsyrkanden ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för att allmän jakt på skarv införs inom ramen för en översyn av EU:s fågeldirektiv. Övriga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till pågående arbete. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt. I betänkandet finns 18 reservationer och tre särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Utskottets överväganden	8
Rovdjursförvaltning m.m.	8
Jakt på skarv	19
Skydd av naturområden m.m.	21
Skydd av marina områden m.m.	30
Allemansrätt m.m.	36
Främmande arter	39
Internationella överenskommelser m.m.	44
Motioner som bereds förenklat	48
Reservationer	49
1. Regionaliserad rovdjursförvaltning m.m., punkt 1 (MP, V)	49
2. Miniminivåer för rovdjursstammarna, punkt 2 (MP, V)	50
3. Åtgärder för att förstärka vargstammen, punkt 3 (S, V)	50
4. Vargstammens populationsstorlek, punkt 4 (S)	51
5. Vargstammens populationsstorlek, punkt 4 (MP)	51
6. Licensjakt på varg, punkt 5 (MP, V)	52
7. Skyddsjakt på varg, punkt 6 (MP, V)	53
8. Talerätt för organisationer i jaktfrågor, punkt 7 (MP, V)	53
9. Jakt på skarv, punkt 8 (MP, V)	54
10. Kvalitet på frivilliga avsättningar av skogsmark m.m., punkt 11 (S, V)	55
11. Frivilliga avsättningar som naturvårdsavtal, punkt 12 (V)	55
12. Skoterleder m.m., punkt 13 (S)	56
13. Marina skyddsområden, punkt 15 (MP, V)	56
14. Fiske i Natura 2000-områden, punkt 16 (MP, V)	58
15. Oljeskador, punkt 17 (S, MP, V)	58
16. Användning av vattenskoter, punkt 18 (S, MP, V)	59
17. Främmande arter, punkt 21 (S)	60
18. Internationella överenskommelser m.m., punkt 22 (S, MP, V)	61
Särskilda yttranden	62
1. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (S)	62
2. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (MP)	62
3. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (V)	62
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	63
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	63
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 23	71

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Regionaliserad rovdjursförvaltning m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ241 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 och

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4.

Reservation 1 (MP, V)

2. Miniminivåer för rovdjursstammarna

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ241 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 7 och 9.

Reservation 2 (MP, V)

3. Åtgärder för att förstärka vargstammen

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 19.

Reservation 3 (S, V)

4. Vargstammens populationsstorlek

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ344 av Carl-Oskar Bohlin och Ulf Berg (båda M),

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18 och

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 4 (S)

Reservation 5 (MP)

5. Licensjakt på varg

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ313 av Anna Steele (FP),

2011/12:MJ431 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M),

2011/12:MJ458 av Jan Lindholm (MP) och

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 6 (MP, V)

6. Skyddsjakt på varg

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ241 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6,

2011/12:MJ314 av Margareta B Kjellin (M) och

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 7 (MP, V)

7. Talerätt för organisationer i jaktfrågor

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 8 (MP, V)

8. Jakt på skarv

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om allmän jakt på skarv. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:MJ257 av Suzanne Svensson m.fl. (S) och 2011/12:MJ301 av Anders Åkesson (C).

Reservation 9 (MP, V)

9. Förvaltningsplan för skarv m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ231 av Ingemar Nilsson och Susanne Eberstein (båda S),
2011/12:MJ236 av Lars-Arne Staxäng (M) i denna del,
2011/12:MJ260 av Lars Gustafsson (KD) i denna del,
2011/12:MJ302 av Annicka Engblom m.fl. (M) i denna del och
2011/12:MJ319 av Eva Lohman och Saila Quicklund (båda M).

10. Markvärdering vid expropriation m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ226 av Anders Sellström (KD) yrkande 1,
2011/12:MJ398 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 2 och
2011/12:MJ424 av Staffan Danielsson (C).

11. Kvalitet på frivilliga avsättningar av skogsmark m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ226 av Anders Sellström (KD) yrkande 2,
2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 15,
2011/12:MJ386 av Christian Holm m.fl. (M) och
2011/12:MJ387 av Per-Ingvar Johnsson och Karin Nilsson (båda C).

Reservation 10 (S, V)

12. Frivilliga avsättningar som naturvårdsavtal

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ332 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Reservation 11 (V)

13. Skoterleder m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ360 av Isak From m.fl. (S) och
2011/12:MJ373 av Gunnar Sandberg m.fl. (S).

Reservation 12 (S)

14. Strandskyddsregler avseende sjöbodan

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ315 av Nina Lundström (FP) yrkandena 1–3.

15. Marina skyddsområden

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ271 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2011/12:MJ295 av Maria Plass (M) och

2011/12:MJ417 av Åsa Torstensson (C).

Reservation 13 (MP, V)

16. Fiske i Natura 2000-områden

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ270 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Reservation 14 (MP, V)

17. Oljeskador

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ291 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Reservation 15 (S, MP, V)

18. Användning av vattenskoter

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ320 av Billy Gustafsson (S).

Reservation 16 (S, MP, V)

19. Allemansrätt m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ261 av Anders Sellström (KD),

2011/12:MJ272 av Katarina Brännström (M),

2011/12:MJ324 av Inger Fredriksson (C) och

2011/12:MJ392 av Lotta Olsson m.fl. (M).

20. Handredskapsfiske

Riksdagen avslår motion

2011/12:MJ395 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Marianne Kierkemann (båda M).

21. Främmande arter

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ376 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9,

2011/12:MJ398 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 6 och

2011/12:MJ406 av Tuve Skånberg (KD).

Reservation 17 (S)

22. Internationella överenskommelser m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 17 och

2011/12:MJ398 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 4.

Reservation 18 (S, MP, V)

23. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 12 april 2012

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Bengt-Anders Johansson (M), Lars Hjalmered (M), Johan Löfstrand (S), Rune Wikström (M), Helén Pettersson i Umeå (S), Johan Hultberg (M), Jan-Olof Larsson (S), Anita Brodén (FP), Roger Tiefensee (C), Åsa Coenraads (M), Helena Leander (MP), Irene Oskarsson (KD), Josef Fransson (SD), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas sammanlagt 80 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2011. Motionerna tar upp frågor som bl.a. rör rovdjursförvaltning, skydd av områden, allemansrätt, främmande arter och biologisk mångfald i ett internationellt perspektiv. Utskottet föreslår med anledning av två motionsyrkanden ett tillkännagivande om att Sverige bör verka för att allmän jakt på skarv införs inom ramen för en översyn av EU:s fågeldirektiv. Övriga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till pågående arbete. Vissa motionsyrkanden tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden, och dessa behandlas därför förenklat i ett särskilt avsnitt. I betänkandet finns 18 reservationer och tre särskilda yttranden.

Utskottets överväganden

Rovdjursförvaltning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, FP, V) om rovdjursförvaltning, miniminivåer för rovdjur, genetisk förstärkning av vargstammen, jakt efter varg och rätt för organisationer att överklaga beslut enligt jaktlagstiftningen.

Jämför reservationerna 1 (MP, V), 2 (MP, V), 3 (S, V), 4 (S), 5 (MP), 6 (MP, V), 7 (MP, V) och 8 (MP, V).

Motionerna

Enligt motion MJ241 (V) yrkande 1 bör rovdjur som inte uppnått långsiktig bevarandestatus förvaltas på nationell nivå. Rovdjuren rör sig över stora arealer, vilket gör det svårt att få en överblick på regional nivå. Dessutom är rovdjursförvaltningen en infekterad fråga. Det finns risker med att överlåta beslutsfattande till länsstyrelser eftersom de lätt kan utsättas för starka påtryckningar av särintressen.

I motion MJ470 (MP) yrkande 4 anförs att djurskyddsintressen bör finnas med i den framtida förvaltningen av rovdjuren. Djurskyddsintresset är inte heller representerat i regeringens nationella kommitté för hållbar rovdjurspolitik för varg. Djurskyddsaspekter är i högsta grad relevanta. Djur som skadeskjuts och ungar som förlorar sina föräldrar utsätts för stort lidande.

Enligt motion MJ241 (V) yrkande 7 bör, mot bakgrund av ny forskning, nya miniminivåer för de fyra stora rovdjuren tas fram. Enligt regeringens rovdjursutredning bör t.ex. den svenska vargstammen bestå av ca 450 vargar, dvs. mer än dubbelt så många som i dag. Enligt samma motion yrkande 9 bör man hålla fast vid det ursprungliga minimimålet om 300 årliga föryngringar för lodjur. Regeringen angav det ökade trycket på rovdjur i och med satsningen på varg som en anledning till att miniminivån skulle sänkas. Det argumentet håller inte.

I motion MJ382 (S) yrkande 19 anförs att den naturliga invandringen av varg bör underlättas. Motionärerna är skeptiska till inplantering av varg. Det räcker med en invandrad varg per år i 20 år för att få ordning på de genetiska problemen i den svenska vargstammen.

Enligt motion MJ382 (S) yrkande 18 skulle regeringen ha behållit det senaste etappmålet för varg som en långsiktig miniminivå. Det var ett misstag att införa ett tak för stammen. Taket visar att man inte litar på den regionala organisationens förmåga att själv förvalta. I motion MJ470 (MP) yrkande 3 anförs att Naturvårdsverkets delegationsbeslut om licensjakt på

varg inte bör utgå från ett populationstak om 210 vargar i Sverige. I Rovdjursutredningens delbetänkande dras slutsatsen att ett provisoriskt referensvärde för den svenska delen av det skandinaviska vargbeståndet bör anges till 450 vargar. Enligt motion MJ344 (M) bör man överväga möjligheten att minska antalet vargföringringar i Dalarna. Det råder redan ett högt rovdjurstryck i Dalarna, vilket regeringen bör ta i beaktande vid utformningen av rovdjurspolitiken.

Enligt motion MJ470 (MP) yrkande 1 bör man inte tillåta licensjakt på varg. Det finns inget som tyder på att den illegala jakten på varg har minskat efter licensjakts införande. EU-kommissionen har under flera års tid riktat skarp kritik mot Sverige för att Sverige bedriver licensjakt på varg i strid med EU:s art- och habitatdirektiv. Även motion MJ458 (MP) tar upp frågan om att avskaffa licensjakt på varg. Det konkreta resultatet av licensjakten har blivit att det är svårare att ta beslut om skyddsjakt bl.a. på grund av att den decimering av stammen som licensjakten innebär medför att besluten om skyddsjakt slår hårdare mot stammens utveckling. Enligt motion MJ431 (M) bör allmän licensjakt på varg inte vara tillåten eftersom stammen inte har uppnått en gynnsam bevarandestatus. Jakten innebär dessutom ett omfattande lidande för de jagade djuren bl.a. på grund av den höga skadskjutningsfrekvensen. Det finns också risk att unga vargar blir föräldralösa med försämrade överlevnadsmöjligheter och splittrad social flockstruktur som följd. I motion MJ313 (FP) anförs att endast skyddsjakt på vargar bör vara tillåten i Sverige. Om Sverige ska ha en fortsatt livskraftig stam med goda genetiska förutsättningar bör härnå efter ingen licensjakt ske.

Enligt motion MJ470 (MP) yrkande 2 bör utökad skyddsjakt inte ske på varg det kommande året. Planerad inflyttning eller inplantering av nya vargar är inte ännu genomförd utan det pågår fortfarande trevande försök. Även i motion MJ241 (V) yrkande 6 anförs att utvidgad skyddsjakt på vargar inte bör ske. Det förefaller enligt motionen som att regeringen försöker behålla jakten på varg genom att låta skyddsjakten ersätta licensjakten. Enligt motion MJ314 (M) bör det göras en översyn av skyddsjakten på varg. För att kvalitetssäkra både licens- och skyddsjakt på varg bör kriterier slås fast med tydliga och korta handläggningstider samt tydliga och lokalt anpassade mål för verksamheten. Rovdjurstrycket i Gävleborg bör minskas och handläggningen av skyddsjakt borde kunna ske snabbare än i dag.

Enligt motion MJ470 (MP) yrkande 5 bör såväl djurskydds- som naturskyddsorganisationer ha rätt att överklaga nationella beslut enligt jaktlagstiftningen, t.ex. beslut om licensjakt på varg och fällfångst av lodjur.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas i budgetpropositionen för 2012 är regeringens mål med rovdjurspolitiken att Sverige ska ha livskraftiga rovdjursstammar i arternas naturliga utbredningsområden samtidigt som beslut som rör förvaltningen av rovdjuren ska fattas nära människor som lever i rovdjurens närhet. Sverige är ett av de länder i Europa där rovdjursstammarna på senare år har haft den starkaste tillväxten. Regeringen har tagit ett antal steg för en politik där rovdjursförvaltningen utformas nära de som berörs, de som närmast upplever konsekvenserna av rovdjursstammarnas tillväxt. Beslut om förvaltning av rovdjursstammarna har förts ned från central nivån till regional nivå. Boende i närheten av rovdjur har därmed fått möjlighet att påverka sin situation och få inflytande (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20).

Beslutsnivå för förvaltningen m.m.

Vad gäller beslutsnivå för rovdjursförvaltningen godkände riksdagen under 2009 regeringens förslag till den regionaliserade rovdjursförvaltning som presenterades i rovdjurspropositionen (prop. 2008/09:210, bet. 2009/10: MJU8, rskr. 2009/10:7) vilket bl.a. innebar att Naturvårdsverket fick möjlighet att delegera beslut om licens- och skydds jakt till länsstyrelserna och att delegationen ska vara baserad på rovdjursstammarnas utveckling i länet. Länsstyrelserna skulle enligt propositionen inrätta viltförvaltningsdelegationer. I samband med behandlingen av rovdjurspropositionen anförde utskottet bl.a. följande. Länsstyrelserna ansvarar redan för stora delar av rovdjursförvaltningen. Länsstyrelserna bör ges ytterligare ansvar för förvaltningen genom att självständigt och i samverkan mellan länen avgöra t.ex. var det är lämpligt att i högre grad genomföra förebyggande åtgärder mot rovdjursangrepp eller inom vilka områden det i stället är nödvändigt att i ökad omfattning besluta om skydds jakt. Utskottet anförde även att förslaget om regionalisering av rovdjursförvaltningen innebär ett system där omfattningen av det regionaliserade beslutsfattandet är beroende av rovdjursstammarnas utveckling. Om en rovdjursstams antal överstiger den fastställda nationella miniminivån, finns det förutsättningar för en långtgående delegering av beslut om jakt och skydds jakt. Om stammen minskar i antal och understiger den nationella miniminivån, och därmed det mål som riksdagen har fastställt i beslutet om en sammanhållen rovdjurspolitik, bör utrymmet för det regionala beslutsfattandet minska. Utskottet anförde vidare att Naturvårdsverket årligen bör följa utvecklingen och vid behov justera tilldelade kvoter om de nationella målen inte nås. Vidare bör Naturvårdsverket kunna återkalla en delegation eller avstå från att delegera beslut om jakt om det skulle visa sig att den berörda länsstyrelsen inte är beredd att ta ansvar för riksdagens beslut om mål för en sammanhållen rovdjurspolitik eller en gynnsam bevarandestatus för arten. Det bör inrättas en viltförvaltningsdelegation vid varje länsstyrelse för att uppnå acceptans för rovdjuren och åstadkomma ett reellt regionalt ansvar och lokalt inflytande över rovdjursförvaltningen (se även bet. 2010/11: MJU19).

Representanterna i viltförvaltningsdelegationerna ska bestå av ledamöter som representerar olika intressen som berörs av rovdjur och viltfrågor i länet. Delegationerna är utsedda i enlighet med förordningen om viltförvaltningsdelegationer (2009:1474). Enligt förordningen ska en viltförvaltningsdelegation bl.a. bestå av politiska företrädare, ledamöter som har särskild kunskap i frågor om trafiksäkerhet och illegal jakt, ledamöter som representerar jakt- och viltvårdsintresset, naturvårdsintresset, friluftsintrasset, ägare och brukare av jordbruksmark, lokalt näringsliv och turism, och skogsnäringen. I vissa län ska även ledamöter som representerar yrkesfisket, fäbodbruket och rennäringen sitta i delegationen. Landshövdingen är ordförande i viltförvaltningsdelegationen.

Regeringen beslutade den 16 augusti 2011 att inrätta en nationell kommitté för hållbar rovdjurspolitik för varg (dir. 2011:70). Kommittén ska bl.a. med bred förankring följa arbetet med utvecklingen av vargstammen i Sverige. Ledningarna för ett antal organisationer ska ges möjlighet att ingå i den nationella kommittén, bl.a. Jägarnas Riksförbund, Lantbrukarnas Riksförbund, Naturskyddsföreningen, Svenska Jägareförbundet, Svenska Rovdjursföreningen, Svenska Samernas Riksförbund, Sveriges Fäbodbrukareförening, Sveriges Kommuner och Landsting och Världsnaturfonden. Naturvårdsverket ska följa och medverka i kommitténs arbete. I direktiven anges även att den som utses att leda kommitténs arbete vid behov ska kalla in andra berörda myndigheter och organisationer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 augusti 2013.

Utskottet konstaterar att arbetet i viltförvaltningsdelegationerna har pågått en tid. Länsstyrelserna har följt upp och redovisat det första årets arbete i de regionala viltförvaltningsdelegationerna. Regeringen anför i budgetpropositionen för 2012 att man bedömer att det kan finnas behov av att genomföra vissa justeringar och förtydliganden i den förordning som reglerar viltförvaltningsdelegationernas arbete (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20). Rovdjursutredningen (dir. 2010:65, 2011:5, 2011:62) har avgivit sitt slutbetänkande Mål för rovdjuren (SOU 2012:22). Utredningens förslag bereds i Regeringskansliet. Enligt Miljödepartementet kommer regeringen att till hösten lämna ett förslag till förändringar av rovdjurspolitiken till riksdagen. Utredningen anför bl.a. att den bedömer att den regionala rovdjursförvaltningen även i fortsättningen bör vara kopplad till länen. I syfte att förenkla för förvaltningen föreslår utredningen att Naturvårdsverket får i uppgift att för varje art och till varje län fördela miniminivåer som förvaltningen i länen ska upprätthålla eller uppnå. Viltförvaltningsdelegationerna i länen och Sametinget ska beredas tillfälle att yttra sig innan beslut om miniminivåer fattas. Samverkansrådets roll i förvaltningen förändras därmed. Utredningen föreslår vidare att viltförvaltningsdelegationernas beslutskompetens, ansvar och arbetsuppgifter ses över för att rollfördelningen i förvaltningen ska bli tydligare.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ241 (V) yrkande 1 och MJ470 (MP) yrkande 4.

Minimnivåer för rovdjursstammarna

Rovdjursutredningen redovisade i april 2011 i ett delbetänkande en bedömning av om populationerna av björn, järv, lodjur och varg har uppnått gynnsam bevarandestatus i enlighet med vad som anges i art- och habitatdirektivet (Rovdjurens bevarandestatus, delbetänkande av Rovdjursutredningen, SOU 2011:37). Enligt utredningen är vargens bevarandestatus inte gynnsam i Sverige, trots att antalet vargar stadigt ökat de senaste tre decennierna. Baserat på inventeringar i fält uppskattades det skandinaviska vargbeståndet vintern 2009/10 till mellan 252 och 291 individer. Siffrorna anger beståndets storlek före licensjakten 2010. Det avgörande skälet till att vargen inte har en gynnsam bevarandestatus är den mycket höga inavelsgraden i det nästan helt isolerade skandinaviska beståndet. Detta behöver åtgärdas i ett första steg. Läget bedöms vara allvarligt men möjligt att förbättra. Som ett provisoriskt referensvärde för den svenska delen av det skandinaviska vargbeståndet anger utredningen 450 vargar.

Björnens bevarandestatus i Sverige är enligt utredningen gynnsam. Tillväxttakten var 4,5 procent per år under perioden 1998–2007, men ligger troligen lägre nu på grund av ett större jaktuttag. Enligt de senaste beräkningarna finns det ca 3 300 björnar i Sverige. Referensvärdet för den svenska delen av den skandinaviska björnpopulationen bör anges till 1 800 individer.

Järvens bevarandestatus i Sverige är för närvarande inte gynnsam eftersom populationsstorleken inte når upp till referensvärdet. Beståndet visar dock på god tillväxt över flera år och utbredningen ökar. Förutsättningar finns för järven att nå gynnsam bevarandestatus inom en relativt snar framtid. Det har de senaste åren registrerats i genomsnitt 104 föryngringar per år, vilket motsvarar ca 650 individer. Referensvärdet för den svenska delen av den skandinaviska järvpopulationen bör anges till 850 individer.

Lodjurets bevarandestatus i Sverige är gynnsam. Populationen visar en stabil trend över de tio senaste åren. Sett över en tjuugoårsperiod visar lodjurspopulationen på en stabil ökning med vissa regionala variationer, främst på grund av jakt. Sverige har i dag 250 lodjursfamiljegrupper, motsvarande 1 500 individer. Referensvärdet för den svenska delen av populationen bör anges till 1 200 individer. Genetiskt sett har lodjuret en god status, med mycket få tecken på inavel.

Utredningen har utgått från EU:s riktlinjer för förvaltning av stora rovdjur på populationsnivå och EU:s riktlinjer för bedömning och rapportering enligt art- och habitatdirektivets (92/43/EEG) artikel 17. Utredningens bedömningar av bevarandestatusen är biologiskt och vetenskapligt grundade. Utredningen har lagt tonvikt på behovet av genetisk variation för långsiktig livskraftighet. För att bedöma vargens bevarandestatus har en grupp av internationella forskare på utredningens uppdrag utvärderat och prövat de olika bedömningar som svenska forskare tidigare gjort av vargens genetiska status. Utredningen har tagit hänsyn till att de fyra rovdjursarterna förekommer i gränsöverskridande populationer som sträcker sig

åtminstone över Skandinavien. Enligt riktlinjerna ska referensvärden anges för populationsstorlek och utbredningsområde. Referensvärdet för populationsstorlek är det minsta antal individer som på lång sikt garanterar populationens livskraftighet. Referensvärdet för utbredningsområde är det område som krävs för att arten ska kunna uppnå gynnsam bevarandestatus.

När det gäller lodjursstammens utveckling biföll riksdagen regeringens proposition 2008/09:210 vad gällde förslaget i denna del, bl.a. i fråga om att antalet årliga föryngringar inom Sverige kan variera ned till 250 föryngringar, vilket motsvarar ca 1 250 individer, under förutsättning att spridningen fortsätter i södra Sverige och att lodjursstammens bevarandestatus inte äventyras. Vid behandlingen av propositionen anförde utskottet i betänkandet bl.a. följande. Utskottet anslöt sig till regeringens bedömning att lodjursstammen är livskraftig och att antalet årliga föryngringar, huvudsakligen utanför renskötselområdet, därför bör tillåtas gå ned till 250 föryngringar per år, motsvarande ca 1 250 individer, fram till dess att utvärderingen om etappmålen är behandlad. Detta kan göras utan att den gynnsamma bevarandestatusen för arten påverkas på lång sikt. Utskottet tillstyrkte regeringens förslag till mål för lodjursstammens utveckling (bet. 2009/10:MJU8, rskr. 2009/10:7).

Rovdjursutredningen har i sitt ovan nämnda slutbetänkande anført att när mål för rovdjursstammarna ska bestämmas bör tre principer gälla, gynnsam bevarandestatus, internationella åtaganden till stöd för den samiska befolkningen samt sociala och ekonomiska konsekvenser. Ett nytt övergripande och långsiktigt mål för rovdjurspolitiken bör bygga på det mål riksdagen antog 2001. Målet bör vara att rovdjurens gynnsamma bevarandestatus ska behållas eller återställas. I målet bör också riksdagens beslut från 2001 om vargstammens utbredning ingå, dvs. att vargstammen ska sprida sig på naturlig väg över Sverige och att vargens förekomst i renskötselområdet i huvudsak ska begränsas till de områden utanför åretruntmarkerna där den gör minst skada. Därmed förtydligas att detta beslut fortfarande gäller, vilket är viktigt eftersom det utgör en ram för förvaltningen och är av principiell betydelse gentemot EU. Rovdjursutredningens bedömningar i delbetänkandet bör tillsammans med remissvaren ligga till grund för ett fastställande av bevarandestatusen. Bedömningen i delbetänkandet var att arterna björn och lodjur förekommer i skandinaviska populationer med gynnsam bevarandestatus, medan järv och varg inte gör det för närvarande. Ansvariga myndigheter bör kunna fastställa bevarandestatusen samt ange inriktningen för när gynnsam bevarandestatus senast ska vara uppnådd. Eventuellt kan det behövas ett vägledande beslut av regeringen. Utredningen föreslår att för järv och varg bör inriktningen vara att gynnsam bevarandestatus ska vara återställd senast 2024. Nationella och länsvisa miniminivåer för varje art bör fastställas på myndighetsnivå. Miniminivån är det minsta antal individer eller årliga föryngringar som förvaltningen ska syfta till att upprätthålla eller uppnå. Miniminivåerna bör enligt utredningen anges i antal individer för björn och i antal årliga för-

yngringar för järv, lodjur och varg. För arter som inte uppnått gynnsam bevarandestatus kan miniminivån under en begränsad tid vara lägre än det antal som krävs för gynnsam bevarandestatus.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motion MJ241 (V) yrkandena 7 och 9.

Vargstammens utveckling

Utskottet vill inledningsvis anföra att riksdagen 2009 godkände mål för vargstammens utveckling som bl.a. innebär att Sverige får en livskraftig vargstam med en god genetisk status, att tillväxten av antalet vargar begränsas genom en förlängning av etappmålet för antalet årliga föryngringar av vargar, att etappmålet kompletteras med kraftfulla åtgärder som stärker populationens genetiska status, att högst 20 individer som ökar den genetiska variationen i den svenska vargpopulationen ska införlivas i populationen fram till 2014, att införlivandet av de genetiskt friska individerna i första hand sker genom att man underlättar för naturligt invandrade vargar, t.ex. genom att flytta individer från renskötselområdet till populationen utanför renskötselområdet, och i andra hand genom aktiv utplantering av vargar som hämtas från genetiskt friska populationer med östligt ursprung, att delegationsbeslut ska ta hänsyn till naturliga variationer, exempelvis att antalet föryngringar varierar från år till år, och därmed utgå från en populationsstorlek som inte överstiger 210 vargar i Sverige och att populationens tillväxt regleras genom beslut om begränsad licensjakt kompletterad med skydds jakt av skadegörande individer och att etappmålet med begränsad tillväxt, i kombination med åtgärder för en vargstam med god genetisk variation, gäller fram till dess att effekterna av vargstammens utveckling inom Sverige och bedömningen av artens gynnsamma bevarandestatus, inklusive resultatet av de inledande åtgärderna för stärkt genetik, har utvärderats och redovisats (prop. 2008/09:210, bet. 2009/10:MJU8, rskr. 2009/10:7).

Regeringen har i budgetpropositionen för 2012 anført bl.a. följande om vargstammens utveckling. Sverige har haft en kraftig tillväxt av vargstammen. Sverige ska uppfylla art- och habitatdirektivets förpliktelser när det gäller vargarna och samtidigt slå vakt om människors livsförutsättningar i hela landet. Politiken grundar sig på tre delar. För att minska inaveln bland vargarna genomförs åtgärder som ökar den genetiska mångfalden. Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk har i uppdrag att genomföra den genetiska förstärkningen. Under våren 2011 flyttades två genetiskt värdefulla vargar från renskötselområdet till platser i Örebro respektive Dalarnas län. Arbete pågår med försök av utsättning av djurparksvargar. Vargstammens tillväxt bör begränsas. Därför har en mycket noggrant kontrollerad licensjakt införts. Rovdjurspolitiken blir trovärdig om den förenar olika intressen och förankras bland människor. Därför utvecklas samarbetet med människorna på landsbygden, jägarna och de olika naturvårdsorganisationerna i viltförvaltningsdelegationerna och samverkansråden. Ett

omfattande och aktivt arbete sker nu i vargförvaltningen runt om i landet. Regeringen har haft en kontinuerlig och konstruktiv dialog med EU-kommissionen som har framfört kritik mot att Sverige har begränsat antalet vargar till 210 stycken. Sverige ska uppfylla de internationella förpliktelser vi gemensamt har förbundit oss till inom EU, samtidigt som besluten om rovdjursförvaltningen måste fattas i Sverige. För att inte hamna i en situation där frågorna om jakt och vargstammens storlek ska avgöras i EU-domstolen har regeringen beslutat om ett antal steg, som ska skapa förutsättningar att behålla besluten i Sverige. Dessa innefattar bl.a. att regeringen utser en nationell kommitté med uppgiften att bistå regeringen i arbetet med en hållbar rovdjurspolitik. I kommittén ska det finnas en bred sammansättning av intresseorganisationer med naturorganisationer, jägarorganisationer, djurägarintressen, samer och kommunrepresentanter. Under 2012 görs ett tillfälligt uppehåll för licensjakten på varg så som den utformades under 2010 och 2011. Jakt på varg får endast ske utifrån ett skyddsmotiv. Nya beslut om licensjakt behöver komma i fas och integreras med de övriga åtgärder som är nödvändiga, såsom bättre genetisk mångfald. Licensjakten upptas därefter vintern 2013. Under 2012 ska enligt riksdagsbeslutet från 2009 nya målnivåer för samtliga rovdjursarter presenteras som gör att man får en gynnsam bevarandestatus och som beaktar de olika förutsättningarna i förvaltningsområdena, de socioekonomiska förutsättningarna samt rovdjurens funktion och ekologiska roll i ett ekosystemperspektiv. Det kommer att krävas ett brett förankringsarbete för att nå gynnsam bevarandestatus för vargen. Det framtida antalet vargar ska bestämmas med hänsyn till förpliktelsen att nå gynnsam bevarandestatus, med hänsyn till vargens roll i ekosystemet och med hänsyn till människorna som bor i de berörda landsbygdsområdena. Samtidigt som vi tar vår andel av en vargstam i bältet Norge, Sverige, Finland och Ryssland, ska vi värna möjligheterna för människor att leva, arbeta och få sin utkomst i landsbygd och glesbygd. För att ytterligare stärka arbetet med en vargstam med gynnsam bevarandestatus har Sverige, Norge och Finland ingått en överenskommelse på politisk nivå om ett utökat och stärkt samarbete mellan de tre länderna (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20).

När det gäller den genetiska förstärkningen av vargstammen beslutade regeringen den 27 januari 2011 som ovan nämnts att uppdra åt Naturvårdsverket och Statens jordbruksverk att inleda arbetet med aktiva åtgärder för att få en genetisk förstärkning av vargstammen. Den 20 januari 2012 lämnade de båda myndigheterna en delrapport till regeringen om hur arbetet har fortskridit under det gångna året. I delrapporten anförs bl.a. att det praktiska genomförandet av samtliga flyttar har fungerat väl. Ingen av vargarna som flyttats stannade dock i utsättningsområdet mer än några dagar. Under våren och sommaren 2011 genomfördes försök med flytt av vargvalpar mellan flera djurparker i Sverige och Norge. Försöket föll väl ut. Tikarna accepterade fostervalparna. Det lyckade försöket gör att det finns anledning att planera vidare för att sätta ut djurparksvalpar hos vilda vargar.

Företrädare för finska Jord- och skogsbruksministeriet har meddelat att man inte kan bidra med vargvalpar till Sverige i nuläget beroende på att föryngringen i Finland under 2010 var så begränsad. Inte heller någon flytt av vuxna vargar från Finland till Sverige är aktuell eftersom den finska vargstammen har minskat starkt. Uppdraget ska slutredovisas senast den 20 december 2012.

Rovdjursutredningen anför i sitt slutbetänkande (SOU 2012:22) att en genetisk förstärkning av den skandinaviska vargpopulationen är angelägen, i överensstämmelse med de slutsatser som drogs i utredningens delbetänkande. Som riksdagen fastslagit bör den genetiska förstärkningen i första hand ske genom underlättande av naturlig invandring och i andra hand genom utsättning av varg från djurparker eller andra länder. Den naturliga invandringen behöver enligt utredningens bedömning assisteras om den i någon större utsträckning ska kunna bidra till att minska inavelsnivån i vargpopulationen. Den assistans som krävs är främst att flytta vargar från områden där de orsakar problem till områden där konflikterna är mindre och där de har större chans att träffa på artfränder. Utredningen anser att hittills använda metoder för vargflytt bör kompletteras med en tids förvaring i korttidshägn, s.k. soft release. Även möjligheten att teckna civilrättsliga avtal (liknande naturvårdsavtalen) om vargetablering under en begränsad tidsperiod bör prövas.

När det gäller vargstammens storlek konstaterar utskottet att regeringen den 16 augusti 2011 beslutade bl.a. att Naturvårdsverket vid beslut om jakt på varg inte längre ska utgå från den tidigare gällande begränsningen av vargstammen till högst 210 individer. Rovdjursutredningen angav i sitt delbetänkande ett provisoriskt referensvärde på 450 vargar för den svenska delen av det skandinaviska vargbeståndet. Rovdjursutredningen har i sitt slutbetänkande angivit de principer och överväganden som bör gälla när mål för rovdjuren ska bestämmas, vilka har redovisats ovan under avsnittet Minimivåer för rovdjursstammarna. Betänkandet är under beredning i Regeringskansliet och, som redovisats ovan, kommer regeringen till hösten att lämna ett förslag till förändringar av rovdjurspolitiken till riksdagen. Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna MJ382 (S) yrkandena 18 och 19, MJ344 (M) och MJ470 (MP) yrkande 3.

Jakt på varg

Utskottet ställde sig bakom det regeringen anförde i rovdjurspropositionen om förutsättningarna för jakt på varg (se bet. 2009/10: MJU8). Riksdagen godkände 2009 regeringens förslag till mål för vargstammens utveckling i enlighet med vad som anges i avsnittet ovan.

Beträffande licensjakt på varg konstaterar utskottet att regeringen den 16 augusti 2011 beslutade om en ändring i jaktförordningen (1987:905) som innebär att jakt på varg under 2012 endast får avse jakt som är nödvändig för att förebygga eller minska riskerna för skador av varg. Beslutet fattades av de skäl som nämns i budgetpropositionen som anges ovan.

När det gäller skyddsjakt beslutade regeringen den 15 december 2011 om förtydliganden i jaktförordningen som innebär att Naturvårdsverket och länsstyrelserna ska kunna besluta om skyddsjakt utan ansökan och kunna besluta om jakt innan de allvarliga skadorna har uppstått. Dessutom beslutade regeringen om en tydligare delegering av besluten till berörda länsstyrelser. Enligt Miljödepartementet kan skyddsjakt komma i fråga under de förutsättningar som anges i jaktförordningen. Det är samma förutsättningar som återfinns i EU:s art och habitatdirektiv. Skyddsjakt får således bedrivas om det inte finns någon annan lämplig lösning på problemet och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Skyddsjakt får bedrivas för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. Naturvårdsverket ger alltså tillstånd till skyddsjakt, men kan delegera sitt beslutsfattande till de länsstyrelser som uppfyller kraven i jaktförordningen (för närvarande Värmland, Jämtland, Dalarna, Gävleborg, Västmanland, Örebro och Västra Götaland). Beslut om delegering ställer enligt regeringen mycket höga krav på bedömningsunderlaget och den beslutande myndighetens kunskap om de lokala förutsättningarna. Naturvårdsverket anger i delegeringsbesluten hur många djur som omfattas av länsstyrelsens delegation. Länsstyrelserna måste sedan i det enskilda fallet pröva om det föreligger förutsättningar för skyddsjakt. Art- och habitatdirektivet har avgörande betydelse för vilket utrymme som finns för jakt. All jakt måste bedrivas i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden.

Naturvårdsverket ska enligt sitt regleringsbrev för 2012 informera länsstyrelserna och deras viltförvaltningsdelegationer om de ändringar i jaktförordningen som gäller fr.o.m. den 15 januari 2012 i fråga om skyddsjakt på stora rovdjur. Naturvårdsverket ska vidare informera länsstyrelserna och viltförvaltningsdelegationerna om delegeringen av beslutsrätten i fråga om skyddsjakt på stora rovdjur till länsstyrelserna samt informera om viltförvaltningsdelegationernas övergripande ansvar i dessa frågor. En redovisning av hur informationsarbetet har genomförts ska lämnas till Regeringskansliet senast den 15 maj 2012.

Den 13 januari 2012 fattade Naturvårdsverket beslut om delegation av skyddsjakt på varg 2012 till länsstyrelserna i norra och mellersta Sverige. I besluten från Naturvårdsverket ingår ett handlingsutrymme för länsstyrelserna att besluta om hur många vargar som kan få fällas vid skyddsjakt under 2012. Handlingsutrymmet för skyddsjakt på varg 2012 är totalt 32 vargar varav 25 vargar i mellersta förvaltningsområdet och 7 vargar i norra förvaltningsområdet. Årets beslut om handlingsutrymme om totalt 32 vargar innebär enligt Naturvårdsverket en ökning av vargar som kan fällas vid skyddsjakt. Förra året var handlingsutrymmet 12 vargar, vilket visade sig vara lågt för det behov som uppkom under 2011. Verket gör en ny bedömning om det högsta antal vargar som länsstyrelserna får besluta om varje år beroende på hur vargstammen utvecklar sig. Nu ökar antalet

vargar och därmed kan också risken för allvarliga skador öka. Det har också tillkommit ett län, Jämtland, som får beslutanderätt. Därför behövs ett ökat handlingsutrymme för skydds jakt under 2012. Men det betyder inte att hela handlingsutrymmet används. Det är alltid behovet av skydds jakt som styr. Årets handlingsutrymme ger län med delegation möjlighet att besluta om skydds jakt utan att behöva vända sig till Naturvårdsverket. Det ger också handlingsutrymme för Naturvårdsverket att vid behov besluta om skydds jakt i de län som inte har egen delegation. Om behovet av skydds jakt i länen med delegation blir större än 32 vargar, återgår beslutanderätten till Naturvårdsverket. Naturvårdsverket anför att skydds jaktbeslut aldrig är rutinbeslut, utan en bedömning sker från fall till fall. För att det ska bli aktuellt med skydds jakt måste kriterierna i jaktförordningen för skydds jakt vara uppfyllda och beslutet får inte försvåra en gynnsam bevarandestatus för vargstammen. Kriterierna handlar bl.a. om att en allvarlig skada ska ha uppkommit, att det finns stor risk för allvarlig skada och att det inte finns någon annan lämplig lösning. Beslut om skydds jakt ska inte ses som ett uppdrag. Det är en möjlighet för enskilda att kunna förhindra allvarlig skada. Det är också viktigt att poängtera att beslut om skydds jakt främst gäller enstaka vargar eftersom det är mycket svårt att visa att hela familjegrupper orsakar en skada.

Regeringen gav den 21 juli 2011 Naturvårdsverket i uppdrag att fastställa en förvaltningsplan för varg. Förvaltningsplanen ska innehålla bl.a. en beskrivning av hur det fortsatta arbetet med att nå en gynnsam bevarandestatus för den svenska vargstammen ska genomföras, en tidsplan och redovisning av vilka åtgärder som vidtas för att stärka den genetiska variationen i vargstammen och information om hur detta arbete ska följas upp såväl på kort sikt som på lång sikt. Planen ska också innehålla en agenda för hur framtida licens- och skydds jaktfrågor ska hanteras och genomföras. I arbetet ingår även att beskriva hur genetiskt värdefulla individer ska fredas. Tydliga riktlinjer ska anges för vilka kompensationsåtgärder som kan bli aktuella vid utsättning av varg och hur medel för skadeförebyggande åtgärder bör användas för att ge störst skadeförebyggande effekt. Planen ska fastställas senast den 1 juni 2012.

Rovdjursutredningen anför i sitt slutbetänkande (SOU 2012:22) att en översyn bör ske av jaktlagstiftningen.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ470 (MP) yrkandena 1 och 2, MJ458 (MP), MJ431 (M), MJ313 (FP), MJ241 (V) yrkande 6 och MJ314 (M).

Rätt att överklaga jaktbeslut

När det gäller organisationers rätt att överklaga beslut enligt jaktlagstiftningen kan nämnas att Naturvårdsverket i sin redovisning av tilläggsuppdrag om den svenska rovdjurspolitiken som lämnades den 15 november 2011 anförde bl.a. följande. Naturvårdsverket har tidigare pekat på behovet av att Naturvårdsverket ges möjlighet att överklaga länsstyrelsens beslut

om skydds jakt på björn, varg, järv och lo till domstol för att tillvarata det allmänna intresset. Skälen för detta är flera. Naturvårdsverkets beslut om skydds jakt kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol med stöd av 58 § jaktförordningen. De beslut om skydds jakt som fattas av länsstyrelsen efter Naturvårdsverkets delegation kan överklagas till Naturvårdsverket med stöd av 58 § 3 jaktförordningen. Talerätt i ärenden om jakt är varken reglerad i jaktlagen (1987:259) eller i jaktförordningen, varför förvaltningslagens regler om talerätt är tillämpliga. Av 22 § förvaltningslagen (1986:223) framgår att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått honom emot och beslutet kan överklagas. Förutsättningen är normalt att beslutet antingen påverkar klagandens rättsställning eller berör ett intresse som på något sätt erkänns av rättsordningen. Den nuvarande ordningen innebär enligt verket i praktiken att det endast är beslut om avslag om skydds jakt efter rovdjur som kan överklagas till en överinstans. Ett gynnande beslut för den som har ansökt om jakten kan i princip därmed inte överklagas. En risk med det nuvarande systemet är t.ex. att frågan om ett beslut om skydds jakt i ett enskilt fall är förenligt med EU-rätten inte kommer upp till prövning. Om Naturvårdsverket ges rätt att överklaga länsstyrelsens beslut har Naturvårdsverket möjlighet att driva fram praxis på området. Detta skulle ge ett bättre underlag för beslutsfattande på området. Naturvårdsverket är positivt till att organisationer ges möjlighet att överklaga beslut om skydds jakt efter rovdjur. Det bör dock enligt verket noga utredas vilka kriterier som bör gälla för talerätt och vilka organisationer som kan komma i fråga.

Som nämnts ovan har Rovdjursutredningen föreslagit en översyn av jaktlagstiftningen.

Enligt Regeringskansliet är frågan om utökad talerätt i jaktärenden under beredning. I avvaktan på resultatet av det arbete som pågår föreslår utskottet att motion MJ470 (MP) yrkande 5 lämnas utan vidare åtgärd.

Jakt på skarv

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen tillkännager som sin mening med anledning av två motionsyrkanden (S, C) att Sverige bör verka för att allmän jakt på skarv införs inom ramen för en översyn av EU:s fågeldirektiv. Fem motionsyrkanden (S, M, KD) om skydds jakt och förvaltningsplan för skarv avslås.

Jämför reservation 9 (MP, V).

Motionerna

Enligt motion MJ257 (S) bör Sverige verka för att allmän jakt på skarv införs inom ramen för en översyn av EU:s fågeldirektiv. Skarven har, när den häckar, en stor negativ inverkan på naturen och är även en betydande konkurrent till yrkesfisket. Enligt motion MJ301 (C) bör allmän jakttid på skarv införas. Ökningstakten och utbredningen i Sverige har varit mycket snabb. Den stora ökningen av skarv har lett till att skarvarna påverkar fiskbestånden negativt, skapar olägenheter för friluftslivet och förstör skog och natur på de öar där fåglarna häckar.

I motion MJ236 (M) (delvis) anförs att möjligheten att utöka skydds jakt på skarv bör ses över. De skador som skarv orsakar på fisket är betydande och tilltar i mängd. Enligt motion MJ260 (KD) (delvis) bör skyddsjakten på skarv utökas. Den kraftigt växande populationen har blivit ett stort problem eftersom skarven är en skicklig fiskare och dessutom gärna tar fiskar som fastnat i yrkesfiskares nät. Enligt motion MJ319 (M) bör regeringen se över möjligheterna till utökad skydds jakt. Länsstyrelserna kan endast tillåta viss skydds jakt och åtgärder som prickning av skarvägg, vilket inte gett något resultat. Enligt motion MJ231 (S) bör Sverige verka för att storskarven stryks från EU:s lista över hotade fågelarter. Trots att storskarven numera inte på något sätt är utrotningshotad, är den fortfarande skyddad enligt EU:s fågeldirektiv. MJ302 (M) (delvis) anförs att en nationell förvaltningsplan för skarv bör upprättas. Ska regeringens ambition om en levande havsmiljö tillsammans med ett levande och kustnära fiske uppfyllas, måste en balans uppnås mellan fiskbeståndens återväxt, skarvens antal och yrkesfiskarnas fångstmöjligheter.

Utskottets ställningstagande

Enligt EU-direktivet om bevarande av vilda fåglar (2009/147/EG) är allmän jakt på skarv inte tillåten. Enligt direktivet finns dock en viss möjlighet till undantag från reglerna, och länsstyrelsen kan enligt jaktförordningen (1987:905) besluta om skydds jakt på skarv.

Utskottet noterar att Sverige har haft en mycket kraftig ökning av skarv under de senaste åren. Det är en ökning som har medfört att denna fågelart numera häckar i stora delar av vårt land. Skälen till den snabba ökningen är flera, bl.a. har övergödning lett till mer tillgänglig föda i Östersjön. Skarven har en stor negativ inverkan på naturen och är även en betydande konkurrent till yrkesfisket. Exempel på detta finns på många ställen utefter vår kust. Hela öar har blivit förstörda av skarvens spillning och häckning. Mark med högt naturvärde som i många fall avsatts som naturvårdsområde har nu blivit förstörd. Mot denna bakgrund anser utskottet att Sverige bör verka för att allmän jakt på skarv införs inom ramen för en översyn av EU:s fågeldirektiv. Det anförda bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrks motionerna MJ257 (S) och MJ301(C). Motio-

nerna MJ236 (M) (delvis), MJ260 (KD) (delvis), MJ319 (M), MJ231 (S) samt motion MJ302 (M) (delvis) avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

Skydd av naturområden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, FP, C, V, KD) om markvärdering, frivilliga avsättningar, biotopskydd, skoterleder och strandskyddsregler för sjöbodrar.

Jämför reservationerna 10 (S, V), 11 (V) och 12 (S).

Motionerna

Enligt motion MJ226 (KD) yrkande 1 bör marknadsvärdesbedömningen vid expropriation göras utifrån markytans potentiella värde vid gynnsam skogstillväxt. Den mark som är aktuell har ofta en låg skogstillväxt men ett högt miljövärde. Incitamenten för markägare att låta mark förädlas i sitt miljövärde motverkas därmed av ett sjunkande marknadsvärde. Markvärdering vid expropriation av mark till naturreservat bör enligt motion MJ424 (C) ske genom dialog mellan myndigheter och markägare. Uppfattningen verkar enligt motionen vara att påslaget med 25 procent kompenserar en eventuell felvärdering. Det bör utredas om myndigheternas vilja till dialog har försämrats. Åtgärder bör vidtas så att parterna i de allra flesta fall kan enas utan att föra frågan till domstol. Enligt motion MJ398 (KD) yrkande 2 bör det göras en allmän översyn och utvärdering av hur markägare kompenseras för skydd av värdefulla biotoper. Skogsägarnas vilja att bidra till utveckling och bevarande av naturvärden bör uppmuntras.

Enligt motion MJ382 (S) yrkande 15 bör kvaliteten på de frivilliga avsättningarna av skog för bevarande av biologisk mångfald granskas. Enligt motion MJ332 (V) yrkande 1 bör kriterier införas som säkerställer naturvärden på de frivilliga avsättningarna. Ett problem med de frivilliga avsättningarna är att arealen kan flyttas omkring i landskapet. Alla frivilliga avsättningar bör enligt motionen göras om till naturvårdsavtal på 50 år utan kompensation. All naturskog utöver 5 procent bör staten köpa in och skydda för att säkerställa att inte gammelskogar försvinner. I motion MJ226 (KD) yrkande 2 anförs att frivilliga inslag för skogsägare bör stärkas ytterligare när det gäller skyddet av naturvärden. Enligt motion MJ386 (M) bör man se över möjligheten att i vissa fall ersätta naturreservat med olika former av samförvaltning. Införandet av naturvårdsavtal är ett välkommet steg för att förena det allmännas och markägarnas intressen. I motion MJ387 (C) anförs att en översyn av reglerna för biotopskydd bör göras i syfte att bättre bevara biotoperna och det öppna landskapet. Reglerna tillkom under en period då det försvann många biotoper i slättbygd, men nu

bidrar reglerna till nedläggning av jordbruk i skogsbygd. En möjlighet bör ges till dispens för rationalisering av brukande om det behövs för att säkerställa att jordbruksmarken brukas även i fortsättningen.

Enligt motion MJ373 (S) bör Snöskoterrådet ges i uppdrag att komma med förslag till en hållbar snöskotertrafik. För att skapa en positiv och hållbar utveckling av skotertrafiken bör skoterfrågan hanteras på nationell nivå genom lagstiftning och andra åtgärder. Motion MJ360 (S) tar upp behovet av en fungerande struktur för skoterleder. En nationell översyn av skotertrafiken är enligt motionen en möjlighet för att ge svar på hur finansiering och planering ska kunna ske på ett likartat sätt i de berörda länen.

Enligt motion MJ315 (FP) yrkandena 1–3 finns ett behov av tydligare lagstiftning för att göra det möjligt att ersätta befintliga sjöbodan. Reglerna om sjöbodan leder till olika tolkningar i olika kommuner. En lämplig åtgärd vore att göra det möjligt att med stöd av miljöbalken byta ut en byggnad mot en ny identisk med samma användningsområde. Det finns även ett behov av tydligare nationella riktlinjer för definitioner av sjöbod. Sjöbodan innebär också ett värnande av viktig kulturhistoria och de bör bevaras för kommande generationer.

Utskottets ställningstagande

Markvärdering m.m.

Civilutskottet har behandlat frågan om expropriation i sitt betänkande 2010/11:CU20 Fastighetsrätt och anförde där bl.a. följande.

Bestämmelserna om den ersättning som ska utgå vid expropriation återfinns i 4 kap. expropriationslagen. Det finns bestämmelser om att mark får tas i anspråk med tvång i flera andra lagar, bl.a. fastighetsbildningslagen (1970:988), vägagen (1971:948), ledningsrättslagen (1973:1144), lagen (1988:950) om kulturminnen m.m., miljöbalken samt plan- och bygglagen (2010:900). I samtliga nu nämnda lagar görs hänvisningar till expropriationslagens ersättningsregler. Utredningen om expropriationsersättning har i sitt slutbetänkande Nya ersättningsbestämmelser i expropriationslagen, m.m. (SOU 2008:99) bekräftat att det sedan expropriationslagens tillkomst har skett en förskjutning från att den ianspråktagande parten är ett offentligt rättssubjekt till att den numera i många fall är ett privat rättssubjekt och att det i vissa sådana fall finns ett vinstintresse bakom tvångsförfogandet även om den ursprungliga grundtanken med expropriationen kvarstår, dvs. att olika slag av samhällsintressen ska tillgodoses. Enligt utredningen förekommer s.k. frivilliga uppgörelser om överlåtelse och upplåtelse av egendom utan att reglerna om tvångsförfogande direkt tillämpas i en mycket stor omfattning, och ersättningarna är generellt högre vid dessa. Utredningen har i sitt arbete prövat ersättningsbestämmelserna med den utgångspunkt som angivits i direktiven, nämligen att skyddet för enskild äganderätt ska vara starkt. Med grundval i utredningens arbete har nya lagregler antagits som innebär höjningar av den ersättning som betalas vid expropriation och andra åtgärder där fastigheter tas i anspråk med tvång. Förändringarna avser ersättningsbestämmelserna i expropriationslagen och i de andra lagar som hänvisar till dessa bestämmelser. Lagändringarna syftar till att stärka äganderätten och har sin bakgrund i att de

exproprieringar numera allt oftare utgörs av enskilda, som driver sin verksamhet i vinstsyfte. Expropriationslagens presumptionsregel, som begränsar rätten till ersättning för s.k. förväntningsvärden, har upphävts. Därigenom bestäms ersättningen vid expropriation närmare fastighetens marknadsvärde och omfattar även den del av marknadsvärdet som beror på förväntningar om en ändring av fastighetens tillåtna användningssätt. De nya reglerna innebär vidare att det inte längre är möjligt att göra något s.k. toleransavdrag från expropriationsersättningen eller från skadestånd enligt miljöbalken för miljöskada. I sådana fall motsvarar ersättningen fortsättningsvis hela den ersättningsgilla skadan. De nya reglerna innebär dessutom att det ska göras ett schablonpåslag på expropriationsersättningen med 25 % av fastighetens marknadsvärde eller marknadsvärdeminskning. Genom påslaget tas det vid värderingen av fastigheten ökad hänsyn till att fastighetsägaren ofrivilligt blir av med sin fastighet. De nya bestämmelserna trädde i kraft den 1 augusti 2010. I likhet med utredningen har regeringen (prop. 2009/10:162) ansett att det är naturligt att behålla marknadsvärdet som den grundläggande utgångspunkten för hur expropriationsersättningen beräknas. Lantmäteriet har påpekat att marknadsvärdet inte alltid är självklart som ensam utgångspunkt för framför allt bestämmande av intrångsersättning som rör jord- och skogsbruksfastigheter. Det hade enligt regeringens mening emellertid inte framkommit att ersättningsregleringen i detta avseende leder till omotiverade eller oönskade resultat. Däremot ansåg regeringen att det kan, som Fastighetsägarna Sverige m.fl. remissinstanser varit inne på, finnas skäl att betala ersättning utöver marknadsvärdet. Regeringens genomförda förslag om ett påslag med 25 % motiverades bl.a. av att ersättningsbestämningen bör efterlikna priset vid en frivillig försäljning genom att ersättningen sätts högre än vad som svarar mot marknadsvärdet respektive marknadsvärdeminskningen.

Civilutskottet anförde även följande.

Nya ersättningsregler gäller sedan en kort tid tillbaka och frågorna om vinstfördelning utreds för närvarande. Riksdagen bör avvakta erfarenheterna av hur de nya reglerna kommer att tillämpas liksom det kommande utredningsförslaget innan närmare överväganden görs av de frågor som tas upp i motionerna om ersättning och i övrigt om expropriationslagens utformning.

Enligt Naturvårdsverket har verket tecknat ramavtal med ett antal privata, oberoende värderingsföretag för värderingsarbetet vid naturreservatsbildning. Länsstyrelserna beställer värderingar från något av dessa företag. Värderingen utgör sedan grund för förhandling och ersättning. Vid intrångsersättning upprättas en ersättningsutredning och vid köp upprättas ett värdeutlåtande. Naturvårdsverket har tecknat ramavtal med ett antal privata, oberoende förhandlarföretag för arbetet med förhandling med markägare i naturreservatsarbetet. Förhandlarens uppgift är att försöka komma överens med markägaren om en frivillig överenskommelse om intrångsersättning eller köp i reservatsärendet. Samma person får inte värdera och förhandla i samma ärende. Naturvårdsverket betalar skäliga kostnader för markägarembud efter prövning i varje särskilt fall.

Miljö- och jordbruksutskottet delar civilutskottets uppfattning att man bör avvakta erfarenheterna av de nya reglernas tillämpning och i övrigt utgår utskottet från att myndigheterna i sina kontakter med markägare följer gällande lagstiftning. Motionerna MJ226 (KD) yrkande 1, MJ424 (C) och MJ398 (KD) yrkande 2 bör därmed kunna lämnas utan vidare åtgärd.

Frivilliga avsättningar m.m.

Som regeringen anför i budgetpropositionen för 2012 utgör väl fungerande nationalparker, naturreservat och biotopskyddsområden basen för det formella skyddet av värdefulla naturområden och kommer tillsammans med Natura 2000-områden och en ökad användning av naturvårdsavtal vara en fortsatt viktig del av svensk naturvård. Skyddsformen nationalstadsparker är ett viktigt komplement för att skydda värdefull natur i och kring tätorter. Förra mandatperioden avsattes, bl.a. genom överenskommelse med Sveaskog, så mycket skog att det i det närmaste motsvarade delmålet för formellt skydd på 400 000 hektar. På skogsbolagens mark finns stora områden skyddsvärda skogsarealer. Genom överenskommelse med Sveaskog ska markbyten genomföras med dessa ägare för att nå delmålet om formellt skydd av skog (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20). I budgetpropositionen anför även att regeringen har en tydlig ambition att se till att skyddsvärda skogar inte avverkas utan bevaras, antingen genom formellt skydd eller frivilliga avsättningar. Ytterligare värdefulla områden, såsom gammelskog, ska ges ett långsiktigt skydd och förvaltas väl. I regeringens proposition Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete (prop. 2009/10:155) får miljömålsberedningen i uppgift att ta fram beslutsunderlag för ett nytt etappmål för långsiktigt skydd av skogsmark till 2020 i syfte att bidra till uppfyllelse av miljökvalitetsmålet levande skogar. Arbetet ska ske i samarbete med markägare och andra berörda. Enligt regeringen bör fler kompletterande metoder utvecklas som tar till vara markägares egna initiativ, engagemang och kunskap vid tillämpningen av de skyddsformer som finns för att bevara värdefull natur. Regeringen är positiv till det arbete som görs inom Kometsprogrammet (Kompletterande metoder för skydd av skog), som har initierats i fem län. Givet att det bedöms vara ett effektivt arbetssätt är det regeringens ambition att verksamheten på sikt ska genomföras även i övriga län och omfatta fler naturtyper. Åtgärder för att göra naturen tillgänglig för människor, inte minst genom att bevara och utveckla tätortsnära natur, står i fokus. Den tätortsnära naturen har betydelse, inte bara för den biologiska mångfalden, utan också när det gäller att främja friluftsliv, värna en god livsmiljö och säkra tillgången till rekreationsmarker. Det gäller såväl i de nära tätorterna som i våra stora nationalparker. Regeringen verkar enligt budgetpropositionen för ett aktivt och intensivt arbete med skydd av värdefull natur.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat frågan om markägares frivilliga avsättningar vid skydd av områden, senast i betänkandena 2009/10: MJU18 och 2010/11: MJU19. Utskottet anförde då att naturvårdsavtalen i

många fall kan vara en bra form för skydd av naturområden, både från markägarens synpunkt och av naturvårdsskäl. Frivilliga avtal kan upplevas mer positivt än naturreservat och biotopskyddsområden, eftersom de är en tidsbegränsad inskränkning i markägarens rådighet som staten och markägaren kommit överens om. På samma sätt som när det gäller naturreservat kan avtalen utformas för de specifika förhållanden som råder i det enskilda fallet. Utskottet noterade emellertid att naturvårdsavtal har begränsningar i förhållande till skyddsformerna enligt miljöbalken. Det är t.ex. bara avtalspartens aktiviteter som kan regleras – när det gäller exempelvis naturreservat riktar sig bestämmelserna även mot andra. Det kan vara komplicerat att träffa ett avtal för ett område där flera markägare berörs. Avtalstiden är ytterligare en begränsning när de naturvärden man vill bevara behöver ett varaktigt skydd. Utskottet framhöll därför att de andra skyddsformerna, dvs. naturreservat, nationalparker och biotopskyddsområden, också i fortsättningen är viktiga instrument i naturvårdsarbetet.

Vid behandlingen av proposition 2008/09:214 Hållbart skydd av naturområden noterade utskottet att man i Finland inom ramen för Metsoprogrammet på försök hade använt sig av ett arbetssätt för skydd av skogar som innebär att initiativet till en eventuell skyddsåtgärd i första hand ligger hos markägaren. Utskottet anslöt sig till Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens bedömning att ett liknande arbetssätt borde prövas i Sverige och välkomnade regeringens initiativ att införa ett arbetssätt där markägarna genom information från myndigheterna får olika alternativ och kan överväga olika modeller för skydd av sin värdefulla skog utifrån de förutsättningar som bedöms som bäst av den enskilda markägaren. Utskottet konstaterade vidare att regeringen avsåg att uppdra åt Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och några länsstyrelser att påbörja ett sådant arbetssätt för skyddet av skogar med start 2010 under benämningen Komet. Utskottet anslöt sig även till regeringens förslag om att man i programmet borde ha ett arbetssätt som liknade den finländska modellen, men anpassat efter svenska förutsättningar. I likhet med regeringen ansåg utskottet bl.a. att det var viktigt att poängtera att det också i fortsättningen var förekomsten av höga naturvärden som avgjorde om statliga medel skulle satsas i ett område. De statliga resurserna skulle satsas där de högsta naturvärdena fanns, och urvalet av områden för skydd som medför ekonomisk ersättning skulle grunda sig på de strategier för skydd av skogar eller andra naturtyper som finns såväl nationellt som regionalt (bet. 2009/10:MJU9).

Regeringen uppdrog den 22 oktober 2009 åt Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen i Skåne län att utforma och genomföra verksamheten med kompletterande metoder för skydd av natur (Komet) efter samråd med övriga länsstyrelser och andra berörda myndigheter och organisationer. Verksamheten ska pågå inom fem större geografiska områden i landet under fem år. Syftet med programmet är att inspirera markägare att skydda sin värdefulla natur och att informera om vilka skyddsformer som finns. Uppdraget ska bidra till att öka användningen av naturvårdsavtal där

markägarnas intresse att bidra till naturvården tas till vara. Uppdraget ska avrapporteras årligen med slutredovisning till Regeringskansliet senast den 1 oktober 2014. Vid det andra rapporteringstillfället den 1 oktober 2011 skulle myndigheterna särskilt redovisa om programmet kan utökas geografiskt och om det även kan omfatta andra naturtyper än skog. I avrapporteringen 2011 (rapport 6468, november 2011) anförde myndigheterna bl.a. att verksamheten i kometprogrammet utvecklas relativt väl. Det finns ett intresse hos markägarna, liksom hos deras organisationer, att bidra till naturvården som tillvaratas i programmet. Skyddsvärdet i de områden som anmäls är ofta högt, men få områden har hittills hunnit skyddas formellt, varför det är omöjligt att uttala sig om i vilken utsträckning det kompletterande arbetssättet bidrar till en ökad måluppfyllelse.

Regeringen beslutade den 12 januari 2012 att lämna ett tilläggsuppdrag åt Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen i Skåne län att, efter samråd med övriga länsstyrelser och andra berörda myndigheter och organisationer, utvärdera Kometarbetet. En översiktlig samhällsekonomisk konsekvensanalys av kostnader relativt samhällsnytta (däri inräknat engagemang för naturskydd) samt avvägning av för- och nackdelar mellan olika arbetsmetoder ska ingå i analysen. Baserat på utvärderingen ska myndigheterna även, inom ramen för uppdraget om Kometprogrammet och baserat på syftet med Komet, lämna förslag till förbättringar när det gäller måluppfyllelse, kostnadseffektivitet, effektiviteten i skydd för områden med höga naturvärden samt tillvaratagande av markägarnas intresse för naturvård. Uppdraget ska rapporteras till Regeringskansliet senast den 1 augusti 2012.

Regeringen beslutade vidare den 13 oktober 2011 att ge Miljömålsberedningen i tilläggsuppdrag (dir. 2011:91) att ta fram ett förslag till en strategi för att uppnå relevanta delar i generationsmålet och miljö kvalitetsmålen kopplade till en långsiktigt hållbar markanvändning utifrån ett helhetsperspektiv. I uppdraget att ta fram denna strategi ingår bl.a. att ta fram en bred problemanalys och att utifrån denna föreslå de etappmål, styrmedel och åtgärder som behövs för att uppnå relevanta delar i generationsmålet samt de miljö kvalitetsmål som är kopplade till en långsiktigt hållbar markanvändning. Uppdraget har redovisats i fråga om analysfasen i ett delbetänkande, Plan för framtagandet av en strategi för långsiktigt hållbar markanvändning, SOU 2012:15. Några av de frågor som beredningen föreslår ska utredas i strategiarbetet är hur arbetet med skydd och skötsel av landområden ska ske och hur styrningen av markanvändningen kan utvecklas för ett ökat helhetsperspektiv. Uppdraget ska slutredovisas senast den 15 juni 2014.

Enligt Skogsstyrelsen är det en del i den gällande principen frihet under ansvar att låta skogsägarna frivilligt avsätta mark i stället för att med skattemedel lösa in mark i olika avsättningsformer. Det moderna skogsbruket påverkar de naturliga ekosystemen på olika sätt. Skogsägare som vill bidra till ett ekologiskt hållbart skogsbruk kan ta ansvar genom att göra frivilliga avsättningar. Många markägare avsätter också utan ersättning en del

av sin fastighet för att bevara dess miljövärden. En frivillig avsättning ska rymma höga naturvärden, kulturmiljövärden eller områden med betydelse för rekreation och friluftsliv. Certifieringen av skogsbruket har betydelse för dessa avsättningar. En certifierad skogsägare ska undanta 5 procent mark för att bevara höga miljövärden. Avsättningarna görs ofta i skogsbruksplanen. Enligt Skogsstyrelsen får skogsägarna enligt certifieringsreglerna tillåtelse att byta ut områden, dock till områden med högre naturvärden.

Med det anförda avstyrker utskottet motion MJ382 (S) yrkande 15, MJ332 (V) yrkande 1, MJ226 (KD) yrkande 2 och MJ386 (M).

Frågan om biotopskyddsområde regleras bl.a. i miljöbalken. Enligt 7 kap. 11 § miljöbalken får regeringen i fråga om små mark- eller vattenområden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda meddela föreskrifter om att samtliga lätt igenkännbara områden av ett visst slag i landet eller i en del av landet ska utgöra biotopskyddsområden och att en myndighet eller kommun i det enskilda fallet får besluta att ett område ska utgöra ett biotopskyddsområde. Enligt 5 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. utgör sådana mark- eller vattenområden som anges i bilaga 1 till förordningen biotopskyddsområden enligt 7 kap. 11 § första stycket 1 miljöbalken. I bilagan till förordningen anges vilka biotopskyddsområden som avses i 5 § i förordningen: allé, källa med omgivande våtmark i jordbruksmark, odlingsröse i jordbruksmark, pilevall, småvatten och våtmark i jordbruksmark, stenmur i jordbruksmark och åkerholme. Inom ett biotopskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Om det finns särskilda skäl, får dispens från förbudet ges i det enskilda fallet.

Utskottet noterar att frågan om en långsiktigt hållbar markanvändning är föremål för Miljömålsberedningens arbete, enligt vad som nämnts ovan. Beredningen föreslår bl.a. att frågan om hur en hållbar användning av jordbruksmark kan åstadkommas ska utredas i strategiarbetet (SOU 2012:15). I avvaktan på detta arbete föreslår utskottet att motion MJ387 (C) lämnas utan vidare åtgärd.

Skoterleder

Trafikverket, Naturvårdsverket, Rikspolisstyrelsen, Sametinget, snöskoterorganisationer m.fl. har träffat en överenskommelse om samarbete kring snöskoterfrågor. För att styra och följa upp arbetet kring överenskommelsen har ett nationellt snöskoterråd tillsatts. Syftet med överenskommelsen är att utveckla en hållbar snöskotertrafik genom att förena näringsverksamhet och allas naturupplevelser. Visionen för samarbetet är att snöskotertrafiken ska bedrivas utan att människor, djur, miljö och egendom skadas eller störs. Trafikutskottet har i betänkande 2010/11:TU12 Väg-, fordons-

och trafikfrågor bl.a. anfört att utskottet ser med tillfredsställelse på att myndigheterna och organisationerna m.fl. har träffat en överenskommelse om samarbete kring snöskoterfrågor.

Miljö- och jordbruksutskottet har fått information om att de tio organisationer som ingår i Nationella snöskoterrådet har skrivit på en frivillig överenskommelse om samarbete som gäller 2007–2012. Inför det sista året har rådet gjort en intern och extern utvärdering av rådet och dess verksamhet. Alla organisationerna i rådet anser att samarbetet har varit mycket lyckat och vill fortsätta arbetet även efter 2012. Inom rådet är man också överens om att det bästa vore att få ett uppdrag eller mandat från regeringen. Den externa utvärderingen visar att man tycker att rådet har gjort ett bra arbete och att rådet kommer att fylla en viktig roll även i framtiden. Frågan om Snöskoterrådet är för närvarande under beredning i Regeringskansliet.

Naturvårdsverket har lämnat uppgifter om att verket under 2010 har fördelat resurser till fjällänen för att samebyar ska kunna upprätta terrängkörningsplaner, där även markförstärkning i fjällvärdens våtmarker ingår. Under 2009 och 2010 har totalt 26 samebyar tagit fram sådana planer och det kan på sikt minska slitaget. I det fortsatta arbetet bör även terrängkörning på barmark inom turism och fritidsaktiviteter samt andra verksamheter än renskötseln följas upp bättre för att kunna åtgärdas om det behövs. I Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2012 sägs att anslag 1:3 Åtgärder för värdefull natur bl.a. får användas för samebyarnas arbete för framtagande av terrängkörningsplaner och genomförande av planerna. Detta sker genom att medel betalas ut till länsstyrelserna i fjällänen. Länsstyrelsen i Västerbottens län får av dessa medel använda 120 000 kronor för att utvärdera de hittills avsatta medlens användning och de vidtagna åtgärdernas effekt på fjällmiljön samt uppskatta det framtida behovet av medel för terrängkörningsplaner och genomförandet av dem.

Utskottet vill även nämna att miljömålet Storslagen fjällmiljö innebär att fjällen ska ha en hög grad av ursprunglighet vad gäller biologisk mångfald, upplevelsevärden samt natur- och kulturvärden. Verksamheter i fjällen ska bedrivas med hänsyn till dessa värden och så att en hållbar utveckling främjas. Särskilt värdefulla områden ska skyddas mot ingrepp och andra störningar. Delmålen innefattar frågor om skador på mark och vegetation, buller, natur- och kulturvärden och åtgärdsprogram för hotade arter. Miljömålsberedningen ska lämna förslag till regeringen om hur miljö kvalitetsmålen och generationsmålet kan nås (dir 2010:74).

I avvaktan på pågående arbete föreslår utskottet att motionerna MJ373 (S) och MJ360 (S) lämnas utan vidare åtgärd.

Strandskyddsregler avseende sjöbodar m.m.

Enligt 7 kap. 15 § miljöbalken är ett antal åtgärder inom strandskyddsområdena förbjudna. Man får bl.a. inte uppföra nya byggnader. Om- och tillbyggnader för samma användningssätt räknas inte som en ny byggnad.

Större tillbyggnader kan dock kräva dispens. Man får inte heller ändra byggnader eller andra anläggningar eller utföra anordningar så att de hindrar eller avhåller allmänheten från att vistas i ett område som tidigare var tillgängligt. Invändiga ändringar kan ha betydelse för hur byggnaden utnyttjas, t.ex. om byggnaden isoleras eller förses med elektricitet eller vatten och avlopp. Det kan göra att byggnaden kommer att kunna användas på ett annat sätt än tidigare. I ett sådant fall kräver ändringen dispens om den ändrade byggnaden avhåller allmänheten från att vistas i området. Förbudet mot ändringar av byggnaders användningssätt omfattar situationer när mindre byggnader, till exempel sjöbodars och fiskebodars, inreds och används som bostäder. Förbudet motiveras av att det i dessa fall uppstår en privatiserande effekt. (Naturvårdsverket, Boverket, Handbok 2009:4, utgåva 1 Strandskydd – en vägledning för planering och prövning.) Kommunerna får meddela dispens från förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken om det finns särskilda skäl. Vad som anses som särskilda skäl vid prövningen av en fråga om upphävande av eller dispens från strandskyddet framgår av bl.a. 7 kap. 18 c § första stycket miljöbalken.

I proposition 2008/09:119 Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden anförs bl.a. följande. En ändring som medför att allmänheten hindras eller avhålls från att beträda ett allemansrättsligt tillgängligt område ska vara förbjuden. En situation som kan uppkomma är att exempelvis ett fritidshus som har varit obebott i tio år, men som fortfarande är beboeligt, börjar användas för permanentboende. I ett sådant fall bör regleringen innebära att användningen av huset inte anses ändrad, dvs. det bör inte krävas någon dispens. Det synsättet stämmer enligt propositionen överens med vad som gäller enligt den nuvarande bestämmelsen, dvs. att huset börjar användas för permanentboende innebär inte att det ändamål som huset tillgodoser anses ändrat. Bestämmelsen bör också gälla i förhållande till strandskyddets syfte, dvs. att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Avsikten är enligt propositionen att tydligare reglera sådana förändringar av byggnader och deras användningssätt som har en påverkan på strandskyddets båda syften. Förslaget innebär en skärpning i flera avseenden och en lättnad i ett avseende. Av propositionen framgår att skärpningarna består i att fler fysiska förändringar av byggnaden än tidigare kan vara dispenspliktiga, att användningssättet i sig kräver dispens om det innebär en ökad privatisering och att förbudet mot ändringar gäller även i förhållande till det biologiska syftet. Lättnaden innebär att bestämmelsen inte längre omfattar sådana ändringar av byggnader som inte har någon inverkan på strandskyddets syften, t.ex. när byggnader tas i anspråk för ett nytt användningssätt utan att en utvidgad hemfridszon skapas. Det bör i större omfattning än tidigare kunna gälla för byggnader inom tomtplats, men även för fristående byggnader i vissa situationer.

Utskottet konstaterar att strandskyddsreglerna relativt nyligen har reviderats. Lagstiftningen och dess förarbetsuttalanden ger ledning när det bedöms om en ombyggnad, t.ex. en upprustning av en bastu eller sjöbod,

kräver dispens. Naturvårdsverkets och Boverkets handbok 2009:4 kan tjäna som stöd för prövningsmyndigheterna. Det kan även nämnas att regeringen avser att ge Boverket och Naturvårdsverket i uppdrag att göra en översyn av utfall och tillämpning av det nya regelverket och vid behov föreslå förändringar (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20).

Med det anförda föreslår utskottet att motion MJ315 (FP) yrkandena 1–3 lämnas utan vidare åtgärd.

Skydd av marina områden m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, C) om marina skyddade områden, oljeskador och vattenskotertrafik.

Jämför reservationerna 13 (MP, V), 14 (MP, V), 15 (S, MP, V) och 16 (S, MP, V).

Motionerna

Enligt motion MJ271 (MP) yrkandena 1 och 2 bör man senast 2018 identifiera, skydda samt ta fram och genomföra förvaltningsplaner för att inrätta marina skyddade områden motsvarande 15 procent av Sveriges havsområde. En detaljerad plan för hur besluten om fler skyddade marina områden ska genomföras bör tas fram av Havs- och vattenmyndigheten. Ett målmedvetet arbete med lägesrapporter och kontrollstationer behövs. I motion MJ295 (M) yrkas att möjligheterna att bilda ytterligare marina nationalparker ses över. Utanför Bohuskusten och andra delar av Sverige finns områden med höga naturvärden och unika havsmiljöer vilka, liksom Kosterhavet, kan skyddas i form av nationalpark. Enligt motion MJ417 (C) bör Samförvaltning norra Bohuslän, som förvaltar fisket i Kosterhavets nationalpark, ges nationellt erkännande när det gäller metodutveckling för lokalt beslutsfattande och lokalt förankrad samverkan och samförvaltning till gagn för yrkesfiske och naturvärden. Arbetsmetoden bör tjäna som förebild vid liknande arbeten.

Enligt motion MJ270 (MP) yrkandena 1 och 2 bör skyddsåtgärderna för marina Natura 2000-områden kompletteras för att Sverige ska leva upp till sina åtaganden enligt EU:s art- och habitatdirektiv för marina Natura 2000-områden. Sverige bör agera inom EU för att lättare kunna fatta nationella beslut om reglering av fiske i Natura 2000-områden. EU:s tidsfrist på sex år för att införa fullgoda regleringar har nu gått ut för en lång rad marina områden, t.ex. Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middelgrund i Kattegatt. Trots detta saknas fortfarande de fiskeregleringar som måste till för att säkerställa en gynnsam bevarandestatus för de unika habitat och arter som direkt hotas, bl.a. av den bottentrålning som bedrivs i Natura 2000-områdena.

Motion MJ291 (MP) yrkande 1 tar upp frågan om ansvar för att genomföra oljeskyddsplaner i kustkommunerna. Enligt en nationell åtgärdsplan som Naturvårdsverket har tagit fram ska alla kommuner ha oljeskyddsplaner. I dessa är det inte självklart att fåglarnas situation finns med. Enligt yrkande 2 i samma motion bör det utredas var ansvaret bör ligga för en övergripande beredskap för oljeskador på fåglar. Omhändertagande och tvätt av oljeskadade fåglar är till stora delar en frivillig verksamhet som bekostas med frivilliga medel. I Finland finns mobila fågelvårdsenheter, bemannade med veterinärmottagning och utrustade med både tvätt- och torkenhet.

Motion MJ320 (S) uppmärksammar frågan om möjligheten för samhället att freda vissa områden från användande av vattenskoter. Den svenska regeringen bör ta initiativ till att undanröja hindren för att på nationell nivå besluta var man får använda vattenskoter.

Utskottets ställningstagande

När det gäller ett utvidgat skydd av marina områden framgår av budgetpropositionen för 2012 bl.a. att Sverige har 26 marina naturreservat. Under denna och föregående mandatperiod har 14 marina naturreservat inrättats. Delmålet om skydd av marina miljöer har nåtts vad gäller marina naturreservat. Totalt omfattas drygt 6 procent av territorialhavet och 3,5 procent av den ekonomiska zonen av marint skydd i form av nationalpark, naturreservat eller Natura 2000-områden. Det finns även fem fiskefria områden. Vidare inrättades Sveriges första marina nationalpark, Kosterhavets nationalpark, hösten 2009. Att bevara värdefulla miljöer till havs är enligt regeringen lika viktigt som att göra det på land. Erfarenheterna från Koster bör tas till vara vid fortsatt reservatsbildande till havs. Regeringen avser att verka för att fler marina naturreservat inrättas. Där det är lämpligt bör det ske efter samma modell som för Kosterhavet. Regeringen ska även verka för att det i Sverige och andra Östersjöstater inrättas marina reservat som tillsammans omfattar Östersjöns samtliga huvudbiotoper (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20).

Utskottet vill även anföra att Miljömålsberedningen har föreslagit tre områden att ta fram strategier för under 2011–2014, bl.a. en sammanhållen vattenpolitik. Beredningen bedömer att det krävs långsiktiga politiska avvägningar inom dessa områden för att nå de berörda miljö kvalitetsmålen och generationsmålet. Beredningen föreslår även att en ny handlingsplan för beredningens fortsatta arbete tas fram under perioden (Handlingsplan för att utveckla strategier i miljömålssystemet, SOU 2010:101). Havs- och vattenmyndigheten har i sitt regleringsbrev för 2012 fått i uppdrag att med utgångspunkt i regeringens skrivelse Åtgärder för levande hav (2009/10:213) ge förslag på områden som kan ingå i en kommande miljömålsstrategi för en sammanhållen vattenpolitik. Myndigheten ska ge förslag på de områden där den ser ett särskilt behov av övergripande och långsiktiga poli-

tiska prioriteringar och avvägningar för att de vattenrelaterade miljökvalitetsmålen ska kunna nås. Myndigheten ska i arbetet samråda med berörda myndigheter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 30 juni 2012.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motionerna MJ271 (MP) yrkan-dena 1 och 2, MJ295 (M) samt MJ417 (C) i den mån de inte kan anses tillgodosedda.

När det gäller fiske i Natura 2000-områden anförde miljöminister Lena Ek den 13 december 2011 i sitt svar på interpellation 2011/12:74 om skydd av marina Natura 2000-områden bl.a. följande.

Den 7 december 2004 beslutade kommissionen att anta de då ingående svenska områdena i den kontinentala biogeografiska regionen som områden av gemenskapsintresse. Både Fladen och Lilla Middelgrund tillhör den kontinentala biogeografiska regionen. De antagna områdena ska så snart som möjligt och senast inom sex år efter antagandet utses till särskilda bevarandehöjningsområden. Den 24 mars 2011 beslutade regeringen att utse Fladen och Lilla Middelgrund till särskilda bevarandehöjningsområden. Ett beslut om att utse områden till särskilda bevarandehöjningsområden förutsätter att prioriteringar för varje enskilt område ska fastställas mot bakgrund av den betydelse området har för att möjliggöra att en gynnsam bevarandehöjningsstatus bibehålls eller återställs hos berörda naturtyper. Prioriteringarna för varje område ska också väga in att Natura 2000 ska vara ett sammanhängande nätverk. Vidare ska prioriteringar fastställas mot bakgrund av den risk för försämring eller förstörelse som området kan vara utsatt för. För att nå en gynnsam bevarandehöjningsstatus behöver bevarandehöjningsmål formuleras. De bevarandehöjningsåtgärder som behövs för att nå dessa mål ska beskrivas. Hänsyn måste i det sammanhanget också tas till den hotbild som finns mot området. I Sverige fastställs bevarandehöjningsplaner av länsstyrelserna, som har god kunskap om Natura 2000-områdena. För både Fladen och Lilla Middelgrund finns fastställda bevarandehöjningsplaner. Sådana bevarandehöjningsplaner innehåller bland annat bevarandehöjningsmål, bevarandehöjningsåtgärder samt en tidsplan för genomförandet. I bevarandehöjningsplanerna beskrivs därför vad som behövs för att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandehöjningsstatus. Genom planerna säkerställs att berörda naturtyper och arter får ett fullgott skydd. De visar också vilka åtgärder länsstyrelsen har huvudansvaret för att de genomförs. Med hjälp av planerna kan också åtgärder kommuniceras och beskrivas, vilket är betydelsefullt när tillstånd söks för en verksamhet eller åtgärd inom ett Natura 2000-område. Art- och habitatdirektivets regler om skydd av Natura 2000-områden genomförs i svensk rätt framför allt genom miljöbalken. Sedan den 1 januari 2009 tillämpas miljöbalkens bestämmelser om Natura 2000-områden fullt ut även inom Sveriges ekonomiska zon. I enlighet med direktivet krävs enligt miljöbalken tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som kan skada de värden som skyddas i ett sådant område. Det finns inga regler som undantar fisket från denna prövning. Länsstyrelserna är tillsynsmyndighet och ansvarar därigenom för tillsynen över bestämmelsernas efterlevnad. Fiske med redskap som skadar botten angas som exempel i bevarandehöjningsplanerna för Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middelgrund på verksamheter eller åtgärder vilka kan skada områdenas naturvärden. Enligt miljöbalken måste sådana verksamheter eller åtgärder tillståndsprövas. Art- och habitatdirektivet reglerar inte förvaltning av fiske. Detta sker i stället inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik, där arbete med en ny förordning pågår. Havs- och vatten-

myndigheten har påbörjat ett arbete med att ta fram förslag till riktlinjer för hur processen kring reglering av fisket i marina skyddade områden ska se ut. Om nya uppgifter visar att skyddet av de marina Natura 2000-områdena är bristfälligt, vill jag försäkra att regeringen har för avsikt att åtgärda dessa.

Mot bakgrund av redovisningen ovan föreslås att motion MJ270 (MP) yrkandena 1 och 2 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller skydd och åtgärder med anledning av oljeutsläpp anförde utskottet i betänkande 2010/11:MJU5 att utskottet i likhet med vad regeringen anförde i budgetpropositionen för 2011 ville se skärpta straff och tydliga ansvarsregler för oljeutsläpp. Utskottet såg positivt på att regeringen vill pröva möjligheten att märka olja med dna så att utsläppen kan spåras. Utskottet välkomnade även att regeringen i budgetpropositionen 2011 sade nej till oljeborrning i Östersjön för att undvika stora miljökatastrofer. Utskottet ansåg att kustbevakningen ska ha tillräckliga och tydliga befogenheter när det gäller brottsbekämpning, ordningshållning samt kontroll och tillsyn. Fler av de utsläpp som konstateras av Kustbevakningen måste leda till lagföring. Utskottet välkomnade därför regeringens avsikt att se över statens och kommunernas beredskap att hantera oljeutsläpp. Sverige bör ha en god förmåga att förebygga och hantera kriser till sjöss, och i denna förmåga ingår kapacitet att bedriva miljöövervakning och miljöräddningstjänst till sjöss. De olika regionala och internationella samarbetsavtalen om kapacitet för miljöräddningstjänst till sjöss är viktiga verktyg för att hantera stora olyckor. Utskottet noterade att satellitövervakning av oljespill sker dagligen genom det s.k. Clean Sea Net. Kustbevakningen har också tillsammans med SMHI och MSB utvecklat oljedriftprognosystemet Sea Track Web med AIS-information och satellitbilder för att göra det möjligt att följa spill i efterhand för att kunna hitta och möjliggöra lagföring för illegala utsläpp.

Försvarsutskottet har i betänkande 2010/11:FöU2 Samhällets krisberedskap anført bl.a. följande. Regeringen har i budgetpropositionen för 2011 anført att det är av stor vikt att Sverige fortsätter att utveckla förmågan att hantera olyckor till sjöss med allvarliga utsläpp som följd, detta på grund av den stora mängd olja som årligen transporteras på Östersjön och på grund av Östersjöns känslighet. Kustbevakningens tre nya kombinationsfartyg med större läktrings- och bogseringskapacitet som tagits i drift under 2010 har stärkt Kustbevakningens förmåga att hantera större olyckor. Utöver de tre driftsatta kombinationsfartygen kommer ytterligare fyra något mindre kombinationsfartyg levereras. Målet är att Kustbevakningen senast 2012 ska ha förmågan att med nationella resurser bekämpa oljeutsläpp på upp till 10 000 ton. Den operativa förmågan bedöms bli väsentligt större än den hos dagens miljöskyddsfartyg. Fartygen kan även gå med högre hastighet än de äldre fartygen, vilket gör att de kan vara snabbare på plats vid en eventuell olycka. Inriktningen är att placera ett fartyg i varje kustbevakningsregion för att ersätta en del av de äldre miljöskyddsfartygen i den nuvarande flottan. Vidare har Kustbevakningen en ständig

beredskap för att både nationellt och internationellt kunna påbörja och leda en miljöräddningstjänst till sjöss. Den pågående förnyelsen av fartygsflottan välkomnades i betänkandet av försvarsutskottet. Den kommer på sikt att innebära en ökad förmåga att hantera allvarliga utsläpp till sjöss. Kustbevakningen har även, sedan 2008, nya sjöövervakningsflygplan som snabbt kan vara på plats längs hela kusten och ge värdefull information till de fartyg som sätts in för att bekämpa ett eventuellt utsläpp. Försvarsutskottet konstaterar i betänkandet att Sveriges säkerhet är starkt kopplad till utvecklingen i vår omvärld. Samverkan med andra länder är därför av central betydelse för hanteringen av dessa hot. Inget land runt Östersjön eller i Västerhavet klarar ensamt ett stort oljeutsläpp eller har byggt upp en egen kapacitet för att kunna hantera stora olyckor. Försvarsutskottet ansåg även att den gemensamma förmågan att hantera olyckor och kriser stärks genom ett fortsatt aktivt deltagande i internationella samarbeten och internationell övningsverksamhet. Kustbevakningen samordnar i dag på regeringens uppdrag det civila behovet av sjöövervakning i ett system som kallas Sjöbasis, där information läggs till av de deltagande myndigheterna för att skapa en gemensam sjölägesbild. Även Försvarsmakten överför sin sjölägesbild, vilken anpassats för civila ändamål till detta system. Systemet kan bl.a. tillhandahålla uppgifter om kriminalunderrättelser, farligt gods, yrkesfiske, väderförhållanden, sjöfartsskydd och gräns- och tullkontroll. Fullt utbyggt omfattar Sjöbasis tio svenska myndigheter, förutom Kustbevakningen även Rikspolisstyrelsen, Tullverket, Transportstyrelsen, Sjöfartsverket, MSB, Fiskeriverket, SMHI, Naturvårdsverket och Sveriges geologiska undersökning. Systemet driftsattes internt inom Kustbevakningen i oktober 2009, och övriga myndigheter fick tillgång till systemet i mars 2010. Inom ramen för det s.k. Subbassamarbetet delar försvarsmakterna i Sverige, Finland, Danmark, Tyskland, Polen, Estland, Lettland och Litauen information. Genom Subbas har Finland, Danmark och Sverige sedan 2009 tillgång till varandras lägesbilder och databaser elektroniskt. Fem andra länder byter i ett första steg information manuellt. På sikt kan EU:s länder koppla ihop samarbetet kring sjölägesbilden av Östersjön med liknande samarbeten på andra håll i Europa. Försvarsutskottet konstaterar att informationen till stora delar redan finns inom olika nationella övervakningssystem och ser positivt på ett utvecklat samarbete. Sjöövervakning var en av de svenska prioriteringarna under EU-ordförandeskapet. Sverige samarbetar aktivt med andra medlemsstater och EU-institutionerna, främst kommissionen och rådet, för att förverkliga detta. Ett exempel på detta är projektet Marsuno (Maritime Surveillance North) som Sverige och Kustbevakningen leder. I detta projekt som delfinansieras av EU-kommissionen samarbetar 24 myndigheter, både civila och militära, i 10 länder. Projektet är en del i arbetet för att skapa en gemensam informationsdelningsmiljö, Common Information Sharing Environment (CISE), för att övervaka havet. Marsunoprojektet kommer att redovisa sitt resultat i slutet på nästa år. För-

svarsutskottet konstaterade i betänkandet att det pågår ett intensivt arbete på området och ansåg inte att någon ytterligare åtgärd från riksdagens sida var motiverad.

I regeringens skrivelse 2009/10:213 Åtgärder för levande hav anförs bl.a. följande. Som ett led i samverkan för utveckling av s.k. best practice för omhändertagande av föroreningar i strandzonen arbetar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) inom ramen för Central Baltic Intereg (Ensacoprojektet) med s.k. cross-border cooperation med inriktning på utbildning och övning av strandnära räddningstjänst. Detta sker i samarbete med tio räddningstjänster i Sverige och Kustbevakningen. En rapport som har tagits fram visar att resurserna i Sverige för att ta hand om oljeskadade fåglar är små och ojämnt fördelade över landet.

Enligt uppgift från Kustbevakningen involverar en oljeolycka eller ett oljeutsläpp på svenskt vatten flera olika aktörer. När ett utsläpp av olja sker till havs eller i de stora svenska insjöarna Vänern, Vättern och Mälaren har Kustbevakningen ansvar för att ta hand om och ta upp oljan. När ett oljeutsläpp når land, eller om ett utsläpp sker i vatten inom ett kommunalt ansvarsområde, t.ex. vattendrag eller i hamnar, ansvarar den kommunala räddningstjänsten för miljöräddningen. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ansvarar för den övergripande samordningen av oljeskyddet på land.

Det finns även en nationell samverkansgrupp som arbetar med oljeskadeskyddet längs den svenska kusten. I den ingår representanter för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Kustbevakningen, Transportstyrelsen, Naturvårdsverket, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Sweco. Havs- och vattenmyndighetens oljejour ger råd och information till räddningstjänst, länsstyrelser och kommuner vid utsläpp av olja och kemikalier. Vid större oljeutsläpp i Sverige kan oljejouren bistå med rådgivning på plats. Oljejouren arbetar inom det nationella samarbetet med oljeskadeskyddet tillsammans med ett flertal myndigheter. Havs- och vattenmyndighetens ansvarsområde vid en oljeolycka eller ett oljeutsläpp är att hjälpa till med att bedöma hur utsläppet påverkar miljön. Genom oljejouren bidrar myndigheten med expertstöd vid olje- och kemikalieolyckor till havs och i inlandsvatten och ger kunskap om lämpliga miljöskyddsåtgärder. I samband med uppföljning av effekterna efter ett oljeutsläpp kan oljejouren även bistå med råd. Oljejouren sköts av Sweco och består av experter inom marina och limniska miljöfrågor. Tjänsten är till för alla myndigheter liksom allmänhet.

Enligt uppgift från MSB görs det vanligen stora ansträngningar att tvätta och på andra sätt försöka rädda oljeskadade fåglar som kommit i land. I Sverige finns det flera ideella organisationer, exempelvis Katastrofhjälpen för Fåglar och Vilt (KVF), som är beredda att tvätta oljeskadade fåglar. När det handlar om ett stort antal svårt skadade fåglar brukar man emellertid tvingas avliva dem. Tvättning kan lyckas i en del fall men ofta är fåglarna så utmattade eller skadade när de väl når stranden att de ändå

inte överlever, trots att fjäderdräkten blir ren. En fågeltvätt tar en till en och en halv timme med en efterföljande karantän som kan vara upp till några veckor. Ofta måste fåglarna tvångsmatas och medicineras för att rehabiliteringen ska lyckas. Hela processen från det att man fångar en fågel till dess den släpps fri igen är mycket påfrestande för fågeln, som redan är stressad på grund av oljeskadan. Det är främst storvuxna fåglar som klarar av att bli tvättade. Kommunerna kan enligt MSB i vissa särskilda fall få ersättning för fågeltvätt, t.ex. för tvätt av fåglar som tillhör en rödlistad art.

Mot bakgrund av det anförda avstyrks motion MJ291 (MP) yrkandena 1 och 2.

Reglerna för körning av vattenskoter finns i förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter. I förordningen anges att vattenskoterkörning endast är tillåten i allmänna farleder och i områden där länsstyrelsen beslutat om undantag från det generella förbudet. Det kan för närvarande anses oklart om reglerna är förenliga med EU:s krav på fri rörlighet för varor och tjänster. Den som kör vattenskoter är dock ansvarig för att köra säkert och inte påverka miljön eller andra människor och att följa reglerna i miljöbalken och sjölagen. Enligt uppgifter från Regeringskansliet är frågan om användning av vattenskoter under beredning. I avvaktan på resultatet av det arbete som pågår föreslår utskottet att motion MJ320 (S) lämnas utan vidare åtgärd.

Allemansrätt m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (M, C, KD) om allemansrätt i förhållande till markägarintressen.

Motionerna

Enligt motion MJ272 (M) bör äganderätten inom allemansrätten stärkas och reglerna för utnyttjande av annans mark förtydligas. Den som äger mark med ett högt värde ur natur- eller turistsynpunkt riskerar att få många besök. Detta kan upplevas som intrång. Det skapar även slitage m.m. om mark och skog utnyttjas utan omtanke om naturen. Enligt motion MJ392 (M) bör man överväga möjligheterna till en översyn av lagstiftningen om allemansrätten i syfte att skydda allemansrättens ursprungliga syften. Det är viktigt att det finns både bärplockning och upplevelseindustri, men det är inte rimligt att värdet av skog och natur fritt kan exploateras, utan att markägare vare sig blir tillfrågade eller får ersättning. I motion MJ261 (KD) anförts att det finns anledning att skärpa lagstiftningen för kommersiell bärplockning i syfte att stärka äganderätten. När en näringsverksamhet förekommer bör ett avtal tecknas mellan den som betecknas som arbetsgivare eller uppdragsgivare och markägaren. Enligt

motion MJ324 (C) bör Naturvårdsverket få i uppdrag att lägga upp en plan för hur allmänhetens kunskaper om allemansrätten ska öka. Grundinriktningen måste vara att skydda naturen från att överutnyttjas. Detta stärker äganderätten samtidigt som viktiga biotoper och naturvärden skyddas för framtiden.

Enligt motion MJ395 (M) bör det fria handredskapsfisket och allemansrätten utredas. I en pågående utredning i Naturvårdsverkets regi undersöks för närvarande gränsdragningsproblematiken mellan markägare och kommersiella aktörer inom allemansrätten. Liten, om ens någon, tonvikt läggs dock vid problematiken mellan vattenägare eller fiskerättsinnehavare och de som fångar fisk enligt lagen om det fria handredskapsfisket. Ett företag som anordnar en fisketävling på annans vatten har inte någon skyldighet att vare sig anmäla eller förmedla information om tävlingen till vattenägaren.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare behandlat allemansrätten och dess påverkan på äganderätten, senast i betänkande 2010/11:MJU19 där bl.a. följande anfördes. Allemansrätten är inskriven i 2 kap. 18 § regeringsformen. Allemansrätten behandlas även i 7 kap. 1 § miljöbalken. Allemansrätten är den begränsade rätt som var och en har att använda annans fastighet, framför allt genom att – åtminstone till fots – färdas över den och att under en kortare tid vistas på den. Nyttjandet får inte gå så långt att fastighetens ägare (eller annan med särskild rätt till fastigheten, t.ex. en nyttjanderättshavare) tillfogas nämnvärd olägenhet eller ekonomisk skada. Utskottet konstaterade att organiserat kommersiellt utnyttjande av allemansrätten, t.ex. av reseföretag, kan medföra störningar. Ett sådant utnyttjande är i och för sig tillåtet även utan markägarens medgivande men kan förbjudas om det blir för intensivt. I motiven till miljöbalken (prop. 1997/98:45 del I s. 302) anför regeringen att det är tveksamt om en organisatör ska få utnyttja en fastighet kommersiellt och mer eller mindre permanent utan ägarens tillstånd. Sådana rådighetsfrågor behandlas dock inte i miljöbalken utan bör enligt motiven som tidigare lösas i rättspraxis. Generellt anføres det att arrangemang av någon betydelse inte bör ske utan markägarens medgivande men att det för förbud rimligen bör fordras att man kan befara skada eller olägenhet för markägaren. I ett rättsfall (NJA 1996 s. 495) fann Högsta domstolen att ett företag som ordnat organiserad försränning hade utnyttjat en fastighet för intensivt. Eftersom utnyttjandet hade medfört avsevärda skador och olägenheter fann Högsta domstolen att organisatören saknade rätt att utan medgivande av fastighetsägaren arrangera eller på annat sätt medverka till den organiserade försränningen. Utskottet noterade att organiserat friluftsliv även kan utlösa skyldighet att göra en anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, om verksamheten kan medföra skada på naturmiljön. Ett arrangerande företag kan även enligt allmänna regler bli skadeståndsskyldigt för en skada på fastigheten om företaget eller dess

anställda exempelvis brustit i hänsyn till markägaren vid sin planering eller gett felaktig eller otillräcklig information till deltagarna om deras skyldigheter enligt allemansrätten (jfr 2 kap. 1 § och 3 kap. 1 § skadeståndslagen). I sitt svar på interpellation 2006/07:373 om naturturism anförde näringsministern den 27 mars 2007 att en balans behöver uppnås mellan äganderätten och de intressen som enskilda turistföretagare har på annans mark. Ambitionen ska vara att få ett bra samtalsklimat mellan turistföretagare och fastighetsägare så att parterna kommer överens innan en kommersiell verksamhet etableras. Även i sitt svar på interpellation 2007/08:398 om turism anförde näringsministern den 11 mars 2008 att nyttjande av privata skogar, marker eller vattendrag för kommersiella syften bör bygga på ett gott samarbete med markägare. Turistföretagen och markägarna bör därför sträva efter att komma överens om hur naturturism ska bedrivas under ömsesidigt hänsynstagande.

Utskottet har fått uppgift om att Naturvårdsverket har finansierat en utredning om allemansrätten, Allemansrätten och dess framtid. Utredarna presenterar en nulägesbeskrivning med de problem som finns relaterade till allemansrätten. Utredarna föreslår bl.a. följande. Kommersiella aktörer bör inte skiljas ut från allemansrätten. En regionalt baserad ombudsman för allemansrätten bör inrättas. Länsstyrelserna bör diarieföra klagomål och andra kontakter från t.ex. privatpersoner som rör allemansrätt. Nu präglas hanteringen av många icke-beslut som inte går att överklaga. En generell anmälningsplikt till länsstyrelserna föreslås för vissa typer av kommersiella aktiviteter. För att minska konflikterna i våra mest attraktiva områden för friluftsliv invid sjöar och andra vatten föreslås att domstolar, länsstyrelser och kommuner blir tydligare med skillnaden mellan allemansrättsligt tillgänglig och tillgänglig för fri passage med hänsyn till frizonens storlek i förhållande till fastigheten. Vidare föreslås en statlig markskadeersättning där företag som utnyttjar allemansrätten i sin verksamhet betalar in en avgift. Resurser för utbildning om allemansrätt bör förstärkas. Slutligen bör man enligt utredarna öka länsstyrelsernas möjlighet att ge råd och hantera ärenden som rör allemansrätt. Naturvårdsverket har tagit emot synpunkter på de rekommendationer som finns i utredningen. Efter det att verket sammanställt synpunkterna och gett alla som vill möjlighet att ta del av dem, kommer verket att samla representanter för olika intressen och synsätt för diskussioner.

När det gäller frågan om information om allemansrätten tar Naturvårdsverket fram trycksaker och lämnar information via nätet. Naturvårdsverket har även möjlighet att ge bidrag till friluftsförbund, t.ex. Svenskt friluftsliv, för att informera om allemansrätten.

Utskottet betonade i betänkande 2010/11:MJU19 särskilt vikten av ökad kunskap samt dialog mellan kommersiella nyttjare och markägare. Utskottet vidhåller det som utskottet tidigare anförde och följer utvecklingen på området. Därmed föreslås att motionerna MJ272 (M), MJ392 (M), MJ261 (KD) och MJ324 (C) lämnas utan vidare åtgärd.

Fiske anses inte ingå i allemansrätten. Reglerna om det s.k. fria hundredskapsfisket är specialregler som utgör undantag från huvudregeln att tillstånd krävs för fiske i enskilt vatten. Frågan regleras i fiskelagen (1993:787) och förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen. Alla har rätt att fiska med hundredskap utmed den svenska kusten och i de fem stora sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren samt Storsjön i Jämtland. Det innebär att man får meta, spinnfiska, pilka och pimpla samt fiska med lina som har högst tio krokar. Om man vill fiska någon annanstans måste man alltid fråga den som äger fiskevattnet eller har rätten till fisket om lov innan fiske sker. Utskottet, som även inom detta område vill betona vikten av dialog, i detta fall mellan vattenägare inom de nämnda områdena och t.ex. arrangörer av fisketävlingar, är inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion MJ395 (M). Motionen avstyrks.

Främmande arter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, KD) om skydd mot främmande arter, strategi mot den spanska skogssnigeln och jättebjörnlokan.

Jämför reservation 17 (S).

Motionerna

Enligt motion MJ398 (KD) yrkande 6 finns ett behov av att skärpa vaksamheten mot främmande arter i den svenska faunan. På senare år har flera nya arter kommit in i Sverige, bl.a. fiskarter, som kommit med barlastvattnen från fartyg, och mårdhunden, som vandrat in via Finland. Sverige bör bl.a. verka för att alla hamnar i Östersjön och Västerhavet ska ha mottagningsanordningar för barlastvatten för att skydda havet mot främmande arter.

I motion MJ376 (S) yrkande 9 anförs att en nationell strategi behövs när det gäller den spanska skogssnigeln. En sådan strategi bör innefatta både internationellt erfarenhetsutbyte och inhemska försök med bekämpning samt information till yrkesodlare och fritidsodlare. I Sverige görs enligt motionen inga vetenskapliga försök när det gäller bekämpning.

Enligt motion MJ406 (KD) finns ett behov av en handlingsplan för att utrota den kraftigt giftiga jättebjörnlokan i Sverige. Att utarbeta en nationell och heltäckande aktionsplan borde vara en uppgift för länsstyrelserna.

Utskottets ställningstagande

När det gäller främmande arter finns det en växande problematik med att arter introduceras i ekosystem där de inte tidigare har förekommit. Den största källan till problemet i vattensystem är fartygstrafiken och dess utsläpp av ballastvatten. Fler än 120 främmande arter har registrerats i Östersjön, varav 80 arter verkar ha etablerat sig. Några exempel på nyligen introducerade arter som kan ha särskild betydelse för fiskenäringen i svenska vatten är det japanska jätteostronet, den svartmunnade smörbulden, rovvattenloppan och den amerikanska kammaneten (Svenska fiskbestånd med framtidsfokus, 2009/10:RFR2).

I betänkande 2010/11:MJU19 anförde utskottet bl.a. följande. Införsel av främmande växter och djur är ofta ett hot mot den biologiska mångfalden i världen. Vissa främmande arter skapar också ekonomiska problem för samhället och enskilda, och några kan skada människans hälsa. Sådana arter som orsakar skador i sin nya miljö brukar benämnas invasiva främmande arter. Sveriges anslutning till den internationella konventionen om biologisk mångfald innebär att vi har förbundit oss att kontrollera, utrota eller hindra införseln av de främmande arter som hotar inhemska ekosystem, livsmiljöer eller arter. Naturvårdsverket är pådrivande och vägledande gentemot andra myndigheter och aktörer så att dessa uppmärksammas på det problem som introduktioner av främmande arter utgör. Verket tar fram och sprider kunskap om detta miljöproblem, verkar för att problemet uppmärksammas och åtgärdas i olika internationella forum, exempelvis inom EU, Konventionen om biologisk mångfald, Bernkonventionen, Konventionen om handel med hotade växt- och djurarter (Cites) samt marina konventioner som Oskar (Nordsjön) och Helcom (Östersjön) samt har ett övergripande ansvar som central miljömyndighet. Principen om sektorsansvar innebär att myndigheter som exempelvis Jordbruksverket, Skogsstyrelsen och Fiskeriverket har ansvar för den införsel som sker inom ramen för den egna sektorn. Näringsutövare inom olika branscher har också ett ansvar för att miljöhänsyn tas i samband med den egna verksamheten. Utskottet hänvisade i betänkandet till EU-kommissionens meddelande KOM(2008) 789 som behandlar frågan om invaderande arter. Kommissionen redovisade i meddelandet det hot som invaderande arter kan innebära samtidigt som den presenterar ett antal möjliga åtgärder på gemenskapsnivå. Utskottet redovisade även att regeringen i faktapromemoria 2008/09:FPM79 anför att det är betydelsefullt att de föreslagna åtgärderna noggrant utvärderas utifrån såväl naturvårdens perspektiv som ett bredare samhällsperspektiv. Även sociala och ekonomiska värden av betydelse för en långsiktig hållbar samhällsutveckling bör vägas in. Kommissionen hade för avsikt att i ett nästa steg ta fram en strategi för att motverka problemet med invaderande arter. Regeringen var positiv till förslaget och avsåg att delta aktivt i det fortsatta arbetet med att utforma en strategi samt vidta åtgärder på gemenskapsnivå. De 16 miljö kvalitetsmål som riksdagen har antagit är en viktig utgångspunkt för en nationell tillämpning

där skyddet av hotade växt- och djurarter är centralt. Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen tagit fram en nationell strategi och handlingsplan för främmande arter och genotyper, tillsammans med Artdatabanken, Fiskeriverket, Skogsstyrelsen, Statens jordbruksverk, Sjöfartsverket och Tullverket (rapport 5910). Myndigheterna överlämnade gemensamt förslaget till nationell handlingsplan till regeringen den 15 december 2008. Miljömålsberedningen har i sitt delbetänkande SOU 2011:34 föreslagit följande etappmål för invasiva främmande arter. ”Senast 2015 ska invasiva främmande arters effekter i Sverige vad avser biologisk mångfald samt socioekonomiska effekter på bl.a. hälsa vara bedömda och prioriterade insatser för bekämpning ska ha inletts. Sverige verkar aktivt för en ambitiös EU-strategi mot invasiva främmande arter. Sverige verkar också aktivt för att EU är drivande i det internationella arbetet.” Betänkandet är under beredning i Regeringskansliet.

När det gäller spridning av främmande arter via barlastvatten uttalade utskottet i betänkande 2010/11:MJU5 bl.a. följande. För att förhindra spridning av främmande arter via barlastvatten bör Sverige verka för att ytterligare stater ansluter sig till IMO:s barlastvattenkonvention, så att konventionen kan träda i kraft så snart som möjligt. Vidare är det angeläget att ytterligare ansträngningar görs för att utveckla och förbättra tekniken för behandling av barlastvatten. I november 2009 tillträdde Sverige IMO:s barlastvattenkonvention som tredje EU-land. Utskottet noterade att frivilliga riktlinjer om att peka ut områden utanför Östersjön för byte av barlastvatten är framtagna i samarbete mellan Oskar och Helcom, något som även finns som en åtgärd i Helcoms aktionsplan för Östersjön. Dessa riktlinjer har trätt i kraft och avser skifte av barlastvatten för fartyg som går ut ur Östersjön och genom nordöstra Atlanten. Det är dock angeläget för arbetet inom ramen för Oskar och Helcom att ytterligare ansträngningar görs för att utveckla och förbättra tekniken för behandling av barlastvatten, eftersom skifte av barlastvatten inte alltid är lämpligt och i vissa fall dessutom kan innebära en säkerhetsrisk för besättningen och fartyget. Vad gäller krav på att installera mottagningsanordningar för hantering av barlastvatten i hamnar noterade utskottet att regeringen i proposition 2008/09:229 Anslutning till och genomförande av barlastvattenkonventionen framhöll att inrättandet av mottagningsanordningar i samtliga hamnar varken är ett realistiskt eller genomförbart alternativ och att skälen för detta är flera. Att installera mottagningsanordningar för hantering av allt barlastvatten från fartyg i internationell trafik skulle bl.a. kräva mycket omfattande investeringar. Vidare anfördes att få befintliga fartyg i dag har kapacitet att pumpa ut barlastvatten till en mottagningsanordning i de volymer som krävs. Även barlastvatten som släpps ut från en mottagningsanordning måste behandlas och uppfylla konventionens krav på kvalitet. För närvarande finns inte några sådana behandlingssystem tillgängliga, i varje fall inte i den omfattning som krävs. Efter 2016 ska samtliga fartyg, både gamla och nya, ha system för behandling av barlastvatten installerade.

Utskottet konstaterade att det således är under en förhållandevis begränsad tidsperiod som mottagningsanordningar skulle komma att användas och att kostnaden för att inrätta av den mängd mottagningsanordningar som skulle behövas är orimligt stor i förhållande till den relativt korta period som anordningarna behövs.

Kommissionen lade i mars 2011 fram ett meddelande om en strategi för biologisk mångfald i EU till 2020. Strategins övergripande mål är att stoppa förlusten av biologisk mångfald och ekosystemtjänster i EU senast 2020, i möjligaste mån återställa dem och samtidigt förstärka EU:s bidrag till att motverka förlusten av biologisk mångfald på global nivå. Strategin innehåller sex mål, bl.a. ett mål om strängare kontroller av s.k. invasiva främmande arter. Miljörådet antog den 21 juni 2011 rådsslutsatser om EU:s strategi för biologisk mångfald till 2020, inklusive dess mål, där man angav att fortsatta diskussioner och ytterligare arbete med åtgärderna var nödvändiga. Mot bakgrund av detta initierade det påföljande polska ordförandeskapet rådsslutsatser om ett ramverk för genomförande av EU:s strategi för biologisk mångfald till 2020, som antogs vid råds-mötet 19 december 2011. Frågan om att bekämpa invasiva arter behandlades i rådsslutsatserna.

Enligt uppgifter från regeringen stöder regeringen att åtgärder vidtas på EU-nivå eftersom problemen ofta inte går att isolera till enskilda länder. Regeringen stöder att en särskild EU-rättsakt införs och anser att det är angeläget att etablera en EU-strategi för hanteringen av invasiva främmande arter snarast möjligt. Regeringen anser därför att EU-kommissionen bör utarbeta förslag till både lagstiftning och prioriterade frivilliga åtgärder.

Vid sin senaste behandling av frågan framhöll utskottet vikten av att vidta åtgärder mot spridningen av främmande arter och konstaterade att ett arbete pågick både nationellt och internationellt (bet. 2010/11:MJU19). Utskottet vidhåller sitt tidigare ställningstagande och delar regeringens uppfattning om det arbete som nu bör utföras inom EU. Utskottet föreslår därmed att motion MJ398 (KD) yrkande 6 lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte kan anses tillgodosedd.

Frågan om den spanska skogssnigeln har utskottet behandlat tidigare, bl.a. i betänkande 2009/10:MJU2 där utskottet anförde bl.a. följande. Under sommaren och hösten 2009 genomfördes tre olika studier och fältförsök finansierade av Jordbruksverket. Resultaten av studierna visar att det finns sätt att bekämpa och påverka mängden av både spansk skogssnigel och åkersnigel i foder och odlingar. Resultaten från försöken ger ytterligare kunskap om vad som får snigeln att trivas och förökas, hur man ska bekämpa snigeln och hur man undviker att få med sniglar i vallfoder till djuren. I Halland har ett projekt genomförts med djupintervjuer av odlare av ekologiska bär och grönsaker om problem och erfarenheter av spansk skogssnigel. Det framkom att snigeln är ett starkt hot mot odlingar och att alla odlare arbetar förebyggande för att minska risken för snigelskada och skapa ogynnsamma miljöer för sniglarna genom att t.ex. att klippa

gräset kort. Förebyggande åtgärder kan vara öppna, havad jord runt odlingen och användning av järnfosfat. Jordbruksverket har anslagit medel för projekten från anslag 1:25 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket. Det framgår av Jordbruksverkets regleringsbrev för 2009 att det från detta anslag också ska betalas ut 3 500 000 kronor till Fritidsodlingens Riksorganisation för informations- och rådgivningsverksamhet samt 750 000 kronor till Stiftelsen Trädgårdsodlingens elitplantstation. Även denna verksamhet omfattar information om den spanska skogssnigeln. Utskottet redovisade i december 2008 (bet. 2008/09:MJU2) att ett tjugotal experter och myndighetsföreträdare i juli 2008 diskuterade problemet med den invasiva snigeln *Arion lusitanicus*, den s.k. mördarsnigeln. Fem områden definierades som det finns behov av att arbeta vidare med. Tre av dessa rör lantbruks- och trädgårdsgrödor, och på dessa områden finns finansiärer för forskning och försöks- och utvecklingsprojekt, t.ex. Stiftelsen Lantbruksforskning (SLF), Formas och Jordbruksverket. När det gäller områdena grönytor och privata trädgårdar är det inte lika givet till vem man kan vända sig för att få finansiering, vilket innebär svårigheter att få i gång den verksamhet som behövs på dessa områden. Det norska regeringskansliet har utarbetat en handlingsplan mot skogssnigeln. De övergripande mål som anges är att minska förekomsten där snigeln har etablerat sig och att hindra spridning till nya områden. Andra mål är att öka kunskapen om snigeln, att utarbeta effektivare åtgärder mot skogssnigeln och att förbättra samarbetet mellan berörda myndigheter och organisationer. Jordbruksverket och Göteborgs Naturhistoriska Museum har publicerat en informationsbroschyr om snigelbekämpning m.m. (Jordbruksinformation 10-2008). Broschyren riktar sig främst till jordbruksföretag, men även privatpersoner kan självfallet ha glädje av den. Jordbruksverket lämnar också information i dessa frågor. Kemikalieinspektionen har godkänt ett mer verkningsfullt bekämpningsmedel med s.k. nematoder som bekämpar sniglarna genom att överföra bakterier till dem. Jordbruksminister Eskil Erlandsson anförde den 25 juli 2007 i sitt svar på skriftlig fråga 2006/07:1491 att det har ansetts troligt att spridningen av snigeln till stor del kan kopplas till handeln med växtprodukter. För att minimera spridningen av sniglarna är det viktigt att de växtprodukter som säljs på marknaden håller en god kvalitet och inte bidrar till spridningen. Detta anser regeringen primärt är ett ansvar för näringen i fråga. Myndigheterna håller uppsikt och följer noggrant utvecklingen. I likhet med föregående år konstaterar utskottet att det kan finnas ytterligare behov av forskning och förutsätter att berörda näringar tillsammans med lämpliga forskningsinstitutioner prioriterar detta arbete.

Utskottet har fått uppgifter från Jordbruksverket om att nya forskningsprojekt har initierats. Ett skördeteknikförsök gjordes 2009 i slättervall för möjligheten att minska risken för inblandning av spansk skogssnigel i ensilage. Jordbruksverket beslutade i juli 2010 att bevilja SLU 170 000 kronor till projektet Kontroll av sniglar i ekologisk produktion av grönsaker och bär fortsättning 2010 för perioden 1 januari 2010–31 december 2010. Jord-

bruksverket har därefter beslutat att bevilja ytterligare 280 000 kronor till projektet Kontroll av sniglar i ekologisk produktion av grönsaker och bär fortsättning 2010 och 2011. Mot bakgrund av det anförda föreslås att motion MJ376 (S) yrkande 9 lämnas utan vidare åtgärd.

När det gäller bekämpning av jättelokan regleras detta i Jordbruksverkets föreskrift SJVFS 1998:31 som är föreskriven med stöd av förordning (1995:681) om växtskydd. Enligt denna föreskrift kan länsstyrelsen förelägga fastighetsägare och nyttjanderättshavare att bekämpa jättelokan. Jättebjörnlokan bekämpas dock av ett flertal av Sveriges kommuner på eget initiativ och många kommuner har tagit fram bekämpningsplaner. Utskottet anser att det i huvudsak får anses vara en kommunal angelägenhet att vidta de åtgärder som kan vara lämpliga och avstyrker därmed motion MJ406 (KD).

Internationella överenskommelser m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, KD) om en plan för att uppnå mål om biologisk mångfald i Sverige och arbetet med dessa frågor inom EU.

Jämför reservation 18 (S, MP, V).

Motionerna

Enligt motion MJ382 (S) yrkande 17 behöver Sverige en långsiktig plan för att uppfylla åtagandena i FN:s konvention för biologisk mångfald och EU-kommissionens strategi för biologisk mångfald. Enligt motion MJ398 (KD) yrkande 4 bör Sverige verka för en EU-strategi om ett mål för biologisk mångfald till 2020, som är mätbart, genomförbart och kostnadseffektivt. Ett viktigt mål för Sverige har varit att EU ska enas om att värdet av ekosystemtjänster bör integreras fullt ut i samhällsplaneringen samt att detta ska bli en väsentlig komponent i den globala strategin.

Utskottets ställningstagande

I betänkande 2010/11:MJU19 anförde utskottet bl.a. följande. Ekosystem och växt- och djurarter är inte bundna till nationsgränser. Arbetet för att bevara och hållbart nyttja biologisk mångfald behöver därför samordnas mellan berörda länder. En hållbar förvaltning av ekosystem är också en viktig del av det svenska utvecklingssamarbetet. Regeringen verkar därför inom EU, FN och andra internationella organisationer för att Sverige ska kunna bidra med resurser och kunskaper på ett effektivt sätt. Det finns en stor mängd internationella konventioner och avtal som i olika grad reglerar naturvårdsarbetet. Nyttjandet av ekosystemen är en viktig fråga vid arbetet

i flera organisationer, t.ex. FN:s livsmedelsorgan (FAO) och skogsorganisationer som United Nations Forum on Forests. Vid FN:s konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992 enades världens ledare om en övergripande strategi för hållbar utveckling, bl.a. konventionen om biologisk mångfald (Convention on Biological Diversity, CBD). I konventionen åtar sig de flesta av världens regeringar att kombinera sin strävan efter ekonomisk utveckling med bevarandet av den biologiska mångfalden i världen. I konventionen fastställs tre huvudmål som innebär ett bevarande av biologisk mångfald, ett hållbart nyttjande av dess beståndsdelar och en rättvis fördelning av de vinster som uppstår vid utnyttjandet av genetiska resurser. FN-mötet om biologisk mångfald i Nagoya, Japan, i oktober 2010 blev en stor framgång i det internationella arbetet. Världens länder antog en ny strategisk plan för perioden 2011–2020 som innehåller en vision och målsättningar med tillhörande arbetsprogram för att rädda den biologiska mångfalden. Fram till nästa partsmöte i Indien 2012 ska länderna presentera åtgärder för att fram till 2020 bl.a. minst halvera och där det är möjligt stoppa avskogningen, stoppa överfiskningen, skydda 17 procent land- och vattenområden samt 10 procent kust- och havsområden, fasa ut skadliga subventioner och synliggöra värdet av biologisk mångfald och ekosystemtjänster i nationella räkenskaper. Sverige och EU drev på för att få ett skydd på 20 procent för landområdena och 15 procent för havsområdena. Sverige ska fortsätta att arbeta intensivt för att utöka skyddet av värdefulla naturområden. Länderna enades om att fram till nästa FN-möte om biologisk mångfald påbörja en process för att följa upp delmålen i den strategiska planen med konkreta åtgärder för att mobilisera nödvändiga resurser. De nådde också en överenskommelse om ett internationellt avtal om tillträde till genetiska resurser (ABS-protokollet), som sätter internationella regler för hur genetiska resurser ska få samlas in och hur vinster från nyttjandet ska fördelas. FN-mötet om biologisk mångfald slår fast att länderna har rätt att förfoga över sina genetiska resurser, som används t.ex. för utveckling av läkemedel och förädling av grödor. Ökad kunskap om biologisk mångfald och ekosystemtjänster är central för att man ska kunna planera och genomföra rätt åtgärder. FN-mötet rekommenderade FN:s generalförsamling att gå vidare i processen med att etablera en forskarpanel för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Generalförsamlingen beslutade i december 2010 att den nya forskarpanelen IPBES (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services) ska etableras. Sverige har länge drivit frågan om etablerandet av IPBES. Omedelbara insatser för att värna biologisk mångfald, skydda regnskogen och korallreven måste också genomföras. I linje med regeringens biståndsprioriteringar för miljö och klimat satsar Sverige 6 miljarder kronor fram till 2012 på insatser av direkt och indirekt betydelse för biologisk mångfald. Sverige satsar också en halv miljard kronor på skogsskydd (REDD plus) via Globala miljöfonden (GEF) och via stöd till olika länder. Det nationella arbetet för biologisk mångfald fortsätter. I sitt delbe-

tänkande Etappmål i miljömålssystemet (SOU 2011:34) har Miljömålsberedningen föreslagit etappmål för biologisk mångfald som rör ekosystemtjänster och resiliens, hotade arter och naturtyper, invasiva främmande arter, kunskap om genetisk mångfald samt den biologiska mångfaldens och ekosystemtjänsternas värden.

I budgetpropositionen för 2012 anförde regeringen bl.a. följande. Värnandet av biologisk mångfald måste genomsyra alla politikområden och varje sektor måste ta ett ansvar för sin påverkan på den biologiska mångfalden. EU-kommissionen presenterade under våren ett förslag till en strategi för biologisk mångfald till 2020. Strategin syftar till att bidra till att stoppa förlusten av biologisk mångfald och förstörelsen av ekosystemtjänster och i möjligaste mån återställa dem, samt vara en del av EU:s övergång mot en resurseffektiv ekonomi och en integrerad del av Europa 2020-strategin. Den svenska naturen, dess artrikedom, ekosystem och ekosystemtjänster, utgör en nationell resurs av oskattbar betydelse som utvecklas i samspel med ekosystem på global skala. I kommissionens meddelande KOM(2011) 244 om en strategi för biologisk mångfald i EU fram till 2020, beskrivs att utrotningen av arter globalt sker med oroväckande hög takt, mellan 100 och 1 000 gånger snabbare än den naturliga takten. Det är nödvändigt att politiken inriktas mot att bevara och utveckla denna tillgång. Sverige har därför ambitiösa miljökvalitetsmål i fråga om att skydda ekosystem och bevara biologisk mångfald. Till detta kommer de mål på detta område som formulerades och antogs vid den tionde partskonferensen för konventionen om biologisk mångfald i Nagoya. Målen innebär att man senast 2020 ska vidta åtgärder som stoppar förlusten av biologisk mångfald. I ljuset av Sveriges åtaganden från Nagoya bedrivs i Regeringskansliet ett systematiskt arbete med att utveckla och förstärka arbetet med att skydda skogslandskapets ekosystem och biologiska mångfald. Arbetet utgår från en helhetsbild och syftar till att öka effektiviteten i arbetet med att bevara den biologiska mångfalden i skogslandskapet, såsom förbättrad miljöhänsyn, utökat formellt skydd och restaurering av skogsekosystem. Sverige ska vara pådrivande för skydd av värdefull natur och ett hållbart brukande av skogar över hela världen. Genombrotten inom konventionen om biologisk mångfald under 2010 banar väg för globala ansträngningar för att hushålla med det gemensamma globala naturkapitalet. Detta kommer att underlätta framsteg inom flera områden, såsom klimathotet, energi- och livsmedelsförsörjning och ekonomisk utveckling. Den stora utmaningen framöver blir att säkra Nagoyaplanens genomförande, bl.a. genom förbättrad finansiering. Regeringen fortsätter att verka för att öka finansieringen av arbete med biologisk mångfald internationellt. Detta hänger nära samman med arbetet för att öka engagemanget hos näringslivet och för att höja effektiviteten i biståndsarbetet (prop. 2011/12:1 utg.omr. 20).

Utskottet konstaterar att EU:s mål att stoppa förlusten av biologisk mångfald till 2010 inte nåddes trots vissa framgångar i arbetet med biologisk mångfald såsom uppbyggandet av Natura 2000. Pågående försämringar

eller förluster av den biologiska mångfalden äventyrar tillhandahållandet av ekosystemtjänster som är livsviktiga för människan. Mot bakgrund av detta lade kommissionen i mars 2011 fram ett meddelande om en strategi för biologisk mångfald i EU till 2020. Strategins övergripande mål är att stoppa förlusten av biologisk mångfald och ekosystemtjänster i EU senast 2020, i möjligaste mån återställa dem och samtidigt förstärka EU:s bidrag för att motverka förlusten av biologisk mångfald på global nivå. Strategin innehåller sex mål: 1) ett fullständigt genomförande av EU:s naturvårdsdirektiv för att skydda den biologiska mångfalden, 2) bättre skydd för ekosystem och ökad användning av grön infrastruktur, 3) främja biologisk mångfald genom ett säkerställande av hållbart jordbruk och skogsbruk, 4) bättre förvaltning av fiskbestånd, 5) strängare kontroller av s.k. invasiva främmande arter, 6) ett ökat EU-bidrag i arbetet med att avvärja den globala förlusten av biologisk mångfald. Miljörådet antog den 21 juni 2011 rådsslutsatser om EU:s strategi för biologisk mångfald till 2020 och om målen i strategin. I slutsatserna menade Miljörådet att fortsatta diskussioner och ytterligare arbete med åtgärderna var nödvändiga. Mot bakgrund av detta initierade det påföljande polska ordförandeskapet rådsslutsatser om ett ramverk för genomförande av EU:s strategi för biologisk mångfald till 2020 som antogs vid rådsmötet den 19 december 2011.

Regeringen beslutade den 13 oktober 2011 att ge Miljömålsberedningen i tilläggsuppdrag att ta fram ett förslag till en strategi för att uppnå relevanta delar i generationsmålet och miljö kvalitetsmålen kopplade till en långsiktigt hållbar markanvändning utifrån ett helhetsperspektiv (dir. 2011:91). Se ovan under avsnittet Frivilliga avsättningar m.m.

Regeringen uppdrog vidare den 12 januari 2012 åt Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen att, efter samråd med Jordbruksverket, Sveriges lantbruksuniversitet och Miljömålsberedningen, beskriva och sammanställa tillgänglig information om Sveriges arbete med bevarande av biologisk mångfald i landmiljön utifrån delmål 11 i den strategiska plan som antogs vid partsmötet i konventionen om biologisk mångfald i Nagoya 2010. Målet innebär att minst 17 procent av landområden och sötvattensområden samt 10 procent av havs- och kustområden ska vara bevarade till 2020. Myndigheterna får i uppdrag att beskriva i vilken omfattning olika typer av ekosystem som exempelvis olika skogar, våtmarker, odlingslandskap och fjäll hittills har bevarats i Sverige. Detta blir sedan ett viktigt underlag för det framtida arbetet med Sveriges bidrag till de internationella målen för biologisk mångfald. Uppdraget har redovisats till Regeringskansliet den 30 mars 2012 (ärendenr NV-00477-12). Även Miljömålsberedningen kan i sitt ovan nämnda arbete bl.a. använda redovisningen som underlag.

Regeringen gav den 19 januari 2012 Naturvårdsverket tillsammans med Havs- och vattenmyndigheten ett uppdrag att sammanställa information om Sveriges ekosystem och ekosystemtjänster. Sammanställningen av Sveriges viktiga ekosystemtjänster ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med att redovisa vilket värde ekosystemen har för samhället och hur samhället

påverkas om dessa tjänster upphör att fungera. Även detta uppdrag ska ge underlag till Miljömålsberedningens arbete med att ta fram ett förslag till strategi för en långsiktigt hållbar markanvändning med etappmål, styrmedel och åtgärder. Uppdraget kan även ge underlag till Framtidskommissionens arbete med Grön tillväxt och till den utredning som regeringen tidigare har aviserat med syfte att utarbeta en strategi med verktyg för hur värdet av ekosystemtjänster kan integreras på ett bättre sätt i samhällets beslutsprocesser. Naturvårdsverket ska senast den 31 maj 2012 lämna en delredovisning som beskriver myndigheternas ansats och preliminära resultat och senast den 31 oktober 2012 lämna en slutredovisning till Regeringskansliet.

Med det anförda avstyrks motionerna MJ382 (S) yrkande 17 och MJ398 (KD) yrkande 4 i de delar de inte kan anses tillgodosedda.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (S, M, MP, C, V, KD) om naturvård och biologisk mångfald som rör förslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP) och 3 (V).

De motionsförslag som tas upp i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Detta har gjorts i betänkandena 2010/11:MJU2, 2010/11:MJU5, 2010/11:MJU8, 2010/11:MJU18 och 2010/11:MJU19. Riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Regionaliserad rovdjursförvaltning m.m., punkt 1 (MP, V) av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:MJ241 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1 och 2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 4.

Ställningstagande

Rovdjursförvaltningen ligger i dag på regional nivå, vilket är problematiskt. Rovdjuren rör sig över stora arealer, vilket gör det svårt att få en överblick på regional nivå. Dessutom är rovdjursförvaltningen en infekterad fråga med stora motsättningar och samexistensproblem. Historien har visat att det finns risker med att i sådana lägen överlåta beslutsfattande till länsstyrelser eftersom de lätt kan utsättas för starka påtryckningar av sårin-tressen. För att uppnå den mest neutrala förvaltningen bör därför förvaltningen av de rovdjursstammar som ännu inte har uppnått en gynnsam bevarandestatus ske på nationell nivå.

Det är även angeläget att inte viktiga intressen utelämnas i rovdjursförvaltningen. I dagsläget ser vi det som en brist att inte djurskyddsintresset är representerat, trots att djurskyddsaspekter i högsta grad är relevanta. Djurskyddsintresset är heller inte representerat i regeringens nationella kommitté för hållbar rovdjurspolitik för varg. Jakt påverkar inte bara djuren som art, utan också som individer. Djur som skadeskjuts och ungar som förlorar sina föräldrar utsätts för stort lidande. Djurskyddsintresset bör därför ges en plats i den framtida förvaltningen av rovdjuren. Detta bör ges regeringen till känna.

2. Minimnivåer för rovdjursstammarna, punkt 2 (MP, V)
av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ241 av Jens Holm m.fl. (V) yrkandena 7 och 9.

Ställningstagande

Mot bakgrund av ny forskning anser vi att det behövs nya miniminivåer för de fyra stora rovdjuren. Enligt regeringens rovdjursutredning bör den svenska vargstammen bestå av ca 450 vargar, dvs. mer än dubbelt så många som i dag. Minimnivån för lodjur fastställdes i 2001 års rovdjursbeslut till 300 för yngningar, motsvarande 1 500 individer. Enligt 2009 års rovdjursbeslut ska antalet årliga för yngningar kunna variera ned till 250 för yngningar, motsvarande 1 250 individer. Regeringen angav det ökade trycket på rovdjur i och med satsningen på varg som en anledning till att minimnivån för lodjur skulle sänkas. Det argumentet håller inte. Målet om 300 för yngningar har inte uppnåtts och därför finns ingen legitim anledning att sänka det. Den ursprungliga minimnivån för lodjur bör kvarstå. Detta bör ges regeringen till känna.

3. Åtgärder för att förstärka vargstammen, punkt 3 (S, V)
av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 19.

Ställningstagande

Vi är skeptiska till inplanteringen av varg och vill hellre underlätta den naturliga invandringen. Enligt experterna räcker det med en invandrad varg per år i 20 år för att vi ska få ordning på de genetiska problemen i den svenska vargstammen. Det är ett mer seriöst alternativ än att plantera in 20 vargar på ett år, som regeringen vill göra. Detta bör ges regeringen till känna.

4. Vargstammens populationsstorlek, punkt 4 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18 och avslår motionerna

2011/12:MJ344 av Carl-Oskar Bohlin och Ulf Berg (båda M) och

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill ha en livskraftig vargstam i Sverige. Politiken för att åstadkomma det bör kännetecknas av långsiktighet och bredd. En 20-årsplan behövs för att förstärka genetiken och därmed den långsiktiga livskraften i vargstammen. Regeringens plan sträcker sig bara fram till 2014. Det är viktigt att låta dem som bor i närheten av vargreviren få en chans att delta i förvaltningen av stammen. Vi vill arbeta fram olika metoder och lösningar på de problem och konflikter som finns i dag, så långt det är möjligt. Regeringen skulle ha behållit det senaste etappmålet som en långsiktig miniminivå för vargstammen. Det var ett misstag att införa ett tak för stammen. Självklart borde en miniminivå gälla både för vargstammen och för den regionala förvaltningens skull. Regeringens och riksdagsmajoritetens tak innebar att man inte litade på den regionala organisationens förmåga att själv förvalta. Detta bör ges regeringen till känna.

5. Vargstammens populationsstorlek, punkt 4 (MP)

av Helena Leander (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 3 och avslår motionerna

2011/12:MJ344 av Carl-Oskar Bohlin och Ulf Berg (båda M) och

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 18.

Ställningstagande

I Rovdjursutredningens delbetänkande drar utredaren slutsatsen att ett provisoriskt referensvärde för den svenska delen av det skandinaviska vargbeståndet bör anges till 450 vargar. Vargstammen är för liten för att tåla licensjakt. EU-kommissionen har kritiserat licensjakten. Flera skäl talar för att taket på 210 vargar ska slopas. Mot bakgrund av den nya informationen och den senaste tidens utveckling bör därför beslutet att införa ett tak för antalet vargar i Sverige ändras. Naturvårdsverkets delegationsbeslut om licensjakt på varg bör därmed inte utgå från ett populationstak om 210 vargar. Detta bör ges regeringen till känna.

6. Licensjakt på varg, punkt 5 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 1 och avslår motionerna

2011/12:MJ313 av Anna Steele (FP),

2011/12:MJ431 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M) och

2011/12:MJ458 av Jan Lindholm (MP).

Ställningstagande

Regeringen har hävdad att licensjakten är viktig eftersom den svenska vargstammen lider av inavelsproblem. Ett annat motiv för jakten skulle vara att öka toleransen för varg hos landsbygdens folk. Jakten var tänkt att utföras selektivt, på genetiskt svaga individer, men detta visade sig inte vara möjligt alls. Jägarna siktade inte in sig på vargar som i högre grad än andra led av inavelsproblem eller uppvisade särskilt aggressivt beteende, utan jakten var urskillningslös. Det finns inget som tyder på att den illegala jakten på varg har minskat efter licensjaktens införande. EU-kommissionen har under flera års tid riktat skarp kritik mot Sverige för att Sverige bedriver licensjakt på varg i strid med EU:s art- och habitatdirektiv. På grund av kritiken har Sverige tvingats ställa in licensjakten det kommande året, men planen är att återuppta licensjakten vintern 2012–2013. Licensjakt på varg bör inte tillåtas. Detta bör ges regeringen till känna.

7. Skydds jakt på varg, punkt 6 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:MJ241 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 6 och

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 2 och

avslår motion

2011/12:MJ314 av Margareta B Kjellin (M).

Ställningstagande

Vi välkomnar regeringens stopp av licensjakten på varg. Regeringen har dock aviserat att licensjakten kan återupptas snart igen och dessutom att skyddsjakten ska utvidgas så att fler vargar kan skjutas, trots den akuta situation som den svenska vargen befinner sig i. Dessutom är alla åtgärder, som inflyttning eller inplantering av nya vargar, ännu inte genomförda och befinner sig fortfarande på ett trevande försöksstadium. Vi motsätter oss den utökade skyddsjakten som ska genomföras i vinter och anser att den inte bör komma till stånd. Detta bör ges regeringen till känna.

8. Talerätt för organisationer i jaktfrågor, punkt 7 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkande 5.

Ställningstagande

Miljö- och naturskyddsorganisationer har rätt att överklaga beslut som faller under miljöbalken (1998:808). Däremot saknar såväl djurskydds- som naturskyddsorganisationer rätt att överklaga nationella beslut om de vilda djuren i jaktfrågor, t.ex. beslut om licensjakt på varg och fällfångst av lodjur, eftersom sådana beslut faller under jaktlagen (1987:259). Detta bör ändras. Detta bör ges regeringen till känna.

9. Jakt på skarv, punkt 8 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed avslår riksdagen motionerna 2011/12:MJ257 av Suzanne Svensson m.fl. (S) och 2011/12:MJ301 av Anders Åkesson (C).

Ställningstagande

Lagstiftningen till skydd för fåglar inom EU utgörs av det s.k. fågeldirektivet (2009/147/EG). Skarv omfattas av skydd enligt direktivet. Artikel 9 i direktivet ger en möjlighet till skydds jakt på bl.a. skarv. Skydds jakt får utföras om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd. Om dessa kriterier är uppfyllda kan skydds jakt utföras t.ex. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. Länsstyrelserna kan medge en sådan skydds jakt på skarv.

Enligt Regeringskansliet har frågan om en EU-gemensam förvaltningsplan för skarv diskuterats i olika grupper inom de olika direktoratet inom EU-kommissionen, men man har inte enats om en gemensam linje. Kommissionen kommer att ta fram uppgifter om hur frågan kan hanteras inom ramen för fågeldirektivet.

Kommissionen har nyligen lanserat ett initiativ kallat Corman. Projektet syftar till att ge en så heltäckande bild som möjligt av skarvens utbredning i Europa. Det ska också skapas en internetplattform för att bättre kunna sprida information om skarvar, inte minst om hur konflikter och skador ska hanteras respektive mildras. Sveriges Ornitologiska Förening har fått i uppdrag att på nationell nivå organisera årets omfattande inventering av skarv. I övriga länder inom EU görs motsvarande insatser, och förhoppningen är att detta ska resultera i en mycket bra bild av skarvens utbredning liksom av hur trenderna är i olika delar av kontinenten.

Enligt Naturvårdsverket ska den gällande förvaltningsplanen för skarv i Sverige uppdateras.

Mot bakgrund av det anförda är vi inte beredda att föreslå att allmän jakt på skarv i Sverige införs. Vi föreslår därför att motionerna MJ257 (S) och MJ301 (C) avstyrks.

10. Kvalitet på frivilliga avsättningar av skogsmark m.m., punkt 11 (S, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Lövstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 15 och avslår motionerna

2011/12:MJ226 av Anders Sellström (KD) yrkande 2,

2011/12:MJ386 av Christian Holm m.fl. (M) och

2011/12:MJ387 av Per-Ingvar Johnsson och Karin Nilsson (båda C).

Ställningstagande

De senaste åren har det uppmärksammats att skogsbolag som har stora frivilliga avsättningar avverkar annan värdefull skog med många hotade arter. Det har också visat sig att vissa länsstyrelserns arbete med att kartlägga skogar med höga naturvärden släpar efter. Det måste undersökas om dessa länsstyrelser behöver resursförstärkningar för att klara sitt arbete eller om det är möjligt att omfördela resurser för att prioritera detta viktiga uppdrag. Kvaliteten på de frivilliga avsättningarna av skog för bevarande av biologisk mångfald bör granskas. Detta bör ges regeringen till känna.

11. Frivilliga avsättningar som naturvårdsavtal, punkt 12 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ332 av Jens Holm m.fl. (V) yrkande 1.

Ställningstagande

Alla frivilliga avsättningar bör göras om till naturvårdsavtal med en löptid på 50 år utan kompensation eftersom de är markägarens bidrag till samhället för att kunna uppnå ekologiskt långsiktigt levande skogslandskap. All

naturskog – utöver de 5 procent frivilligt avsatta arealerna – bör staten köpa in och skydda, för att säkerställa att inga gammelskogar med höga naturvärden försvinner. Detta bör ges regeringen till känna.

12. Skoterleder m.m., punkt 13 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12: MJ373 av Gunnar Sandberg m.fl. (S) och avslår motion 2011/12: MJ360 av Isak From m.fl. (S).

Ställningstagande

Snöskotern är ett värdefullt transport- och arbetsredskap och ökar också möjligheterna att under fritiden komma ut och uppleva naturen. För funktionshindrade är den ofta ett nödvändigt hjälpmedel. Snöskoterturismen växer för varje år och omsätter stora belopp, vilket leder till värdefulla bidrag till lokal utveckling i glesbygder. Men snöskotern skapar också konflikter t.ex. med behovet att få uppleva ostörd natur, naturskyddsintressen, markägare och renskötare. För att skapa en positiv och hållbar utveckling av skotertrafiken för alla berörda intressenter bör skoterfrågan hanteras på nationell nivå, t.ex. genom lagstiftning och andra åtgärder. Även om vissa frågor kan lösas regionalt eller lokalt är det nödvändigt att utforma en nationell politik för snöskoterfrågor. Snöskoterrådet, som funnits under ett antal år och som kommer att upphöra i slutet av 2012, bör få i uppdrag av regeringen att komma med konkreta förslag om vad som krävs för en långsiktig och hållbar snöskotertrafik som kan börja gälla senast den 1 januari 2013. Dessa frågor har redan fått vänta för länge. Om Snöskoterrådet upphör utan att frågorna fått en lösning finns det en risk att det dröjer ytterligare. Detta bör ges regeringen till känna.

13. Marina skyddsområden, punkt 15 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ271 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2011/12:MJ295 av Maria Plass (M) och

2011/12:MJ417 av Åsa Torstensson (C).

Ställningstagande

Under förhandlingarna i Nagoya, Japan, om konventionen om biologisk mångfald (CBD) arbetade Sverige och EU för att 15 procent av haven ska skyddas. Inom CBD nådde Sverige inte upp till sin ambition. Delmålet som antogs blev att skydda 17 procent av land- och vattenområden samt 10 procent av kustområden och marina områden från exploatering. Andra delmål som antogs var att stoppa överfiskningen samt att restaurera minst 15 procent av degraderade ekosystem för att ge motståndskraft mot klimatförändringar och möjlighet att lagra koldioxid. Det finns dock inget som hindrar att målsättningen höjs på det nationella planet. Tyskland har avsatt runt 40 procent av sitt hav, Nederländerna 29 procent och Danmark 20 procent som marina skyddade områden. För Sverige är siffran ca 5 procent. Sverige bör kunna genomdriva nationellt det man har drivit internationellt. Östersjöns och Västerhavets känsliga läge talar för att Sverige inte ska ha en mindre andel skyddade områden än t.ex. Danmark och Tyskland. I rapporten Nu är det bråttom! föreslog Miljömålsrådet ett nytt delmål för bevarande av marina naturvärden: Senast 2015 ska ett representativt nätverk av skyddsvärda marina områden omfattande minst 15 procent av Sveriges marina area finnas och bevaras. Regeringen har lagt rådets förslag i byrålådan. I stället har en parlamentarisk beredning tillsatts. Beredningen har föreslagit att en strategi tas fram inom området En sammanhållen vattenpolitik. Enligt beredningens planering ska uppdraget arbetas med ända fram till slutet av 2014. Ett nytt förslag till etappmål ska enligt planeringen tas fram inom arbetet med strategin. Det kommer med andra ord att dröja flera år innan det blir ett etappmål som ersätter det förslag som rådet lade fram i rapporten Nu är det bråttom! Senast 2018 bör man identifiera, skydda samt ta fram och genomföra förvaltningsplaner för att inrätta marina skyddade områden motsvarande 15 procent av Sveriges havsområde.

För att nå ett mål flera år fram i tiden behövs ett målmedvetet arbete med lägesrapporter och kontrollstationer på vägen dit. Konkret betyder det att Havs- och vattenmyndigheten bör få i uppdrag att efter samråd med andra berörda myndigheter redovisa en detaljerad plan för hur besluten om fler skyddade marina områden ska genomföras, inklusive beslut i den ekonomiska zonen. Myndigheten bör också få i uppdrag att årligen från 2013 och framåt redovisa hur långt arbetet mot det långsiktiga målet 2018 framskridit. Detta bör ges regeringen till känna.

14. Fiske i Natura 2000-områden, punkt 16 (MP, V)

av Helena Leander (MP) och Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12: MJ270 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Genom EU:s art- och habitatdirektiv är Sverige skyldigt att säkerställa en gynnsam bevarandestatus för de arter och livsmiljöer som omfattas av direktivet. Trots det saknas fortfarande en reglering av destruktivt fiske i nästan alla marina Natura 2000-områden. EU ger medlemsstaterna sex år att införa fullgoda regleringar i Natura 2000-områden. Denna tidsfrist har nu gått ut för en lång rad marina områden, t.ex. Natura 2000-områdena Fladen och Lilla Middelgrund i Kattegatt. Trots detta saknas fortfarande de fiskeregleringar som måste till för att säkerställa en gynnsam bevarandestatus för de unika habitat och arter, t.ex. märlbottnar och bubbelrev på Fladen och Lilla Middelgrund, som direkt hotas, bl.a. av bottenrålning. Skyddsåtgärderna för marina Natura 2000-områden bör kompletteras i flera steg. Först måste beslutsunderlag för att reglera bl.a. fiske tas fram och sedan måste myndigheterna genomföra en reglering av bl.a. fiske. För de Natura 2000-områden där tillräckligt kunskapsunderlag saknas bör regeringen ge myndigheterna i uppdrag att inom sina respektive behörigheter besluta om ett stopp tills vidare för sådan verksamhet och åtgärder, inklusive allt fiske, som typiskt sett kan riskera att medföra en skada eller störning på skyddade arter och naturtyper. Skyddsåtgärderna för marina Natura 2000-områden ska kompletteras för att Sverige ska leva upp till sina åtaganden enligt EU:s art- och habitatdirektiv för marina Natura 2000-områden. Sverige bör även agera inom EU i syfte att få möjlighet att lättare kunna fatta nationella beslut om reglering av fiske i Natura 2000-områden. Detta bör ges regeringen till känna.

15. Oljeskador, punkt 17 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ291 av Tina Ehn m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

I Sverige ansvarar kommunerna för saneringsåtgärderna på land efter ett oljeutsläpp till havs. Enligt en nationell åtgärdsplan som Naturvårdsverket har tagit fram ska alla kommuner ha oljeskyddsplaner. I dessa är det inte självklart att fåglarnas situation finns med. På många havsbottnar finns dessutom gamla läckande vrak som med jämna mellanrum aktualiserar problemet på grund av sina inbyggda hot.

Fåglar som utsätts för olja förlorar sin vattenavstötande förmåga och får svårigheter att flyga, simma och hålla värmen – effekter som ofta leder till döden då fåglarna försvagas. Omhändertagande och tvätt av oljeskadade fåglar är till stor del en frivillig verksamhet, som bekostas med frivilliga medel. För att få omhändertagade skadade fåglar mer än 48 timmar krävs tillstånd. För att klara av oljetvätt och omhändertagande av oljeskadade fåglar krävs dessutom kunskap och utbildning. Flera länder har en mer välplanerad beredskap än Sverige. Sverige har inte klarlagt vem som ska ha ansvar för beredskapen; är det Naturvårdsverket eller är det Jordbruksverket? I vårt grannland Finland finns mobila fågelvårdsenheter, bemannade med veterinärmottagning och utrustade med både tvätt- och torkenhet. Mot bakgrund av detta bör det utredas var ansvaret för en övergripande beredskap för oljeskador på fåglar ska finnas. Detta bör ges regeringen till känna.

16. Användning av vattenskoter, punkt 18 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:MJ320 av Billy Gustafsson (S).

Ställningstagande

Det torde för de flesta vara känt att nyttjande av motordrivna fordon som bl.a. bilar, flygplan, båtar och vattenskotrar innebär en påfrestning på vår gemensamma miljö. Det är varken rimligt eller önskvärt att helt förbjuda användandet av något av dessa fordon; däremot är det rimligt att vi på nationell nivå själva kan bestämma var och under vilka villkor vi använder dessa fordon i vårt land. Enligt nyligen publicerade medieuppgifter har EU-

domstolen underkänt de förbud som vi i demokratisk ordning beslutat ska gälla för användande av vattenskoter i vissa avgränsade områden. Enligt domstolen kan nyttjandet av vattenskoter inte begränsas genom en särskild nationell förordning. Det är både rimligt och önskvärt att den svenska regeringen tar initiativ till att undanröja hindren för oss att på nationell nivå besluta var vattenskoter kan användas utifrån ett hänsynstagande till olika intressen. Detta bör ges regeringen till känna.

17. Främmande arter, punkt 21 (S)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ376 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 9 och

avslår motionerna

2011/12:MJ398 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 6 och

2011/12:MJ406 av Tuve Skånberg (KD).

Ställningstagande

Den spanska skogssnigeln har funnits i Sverige i 30 år och orsakar skador i trädgårdar och odlingar. Grundorsaken till problemen är att det saknas naturliga fiender som kan balansera snigelns stora förökningsförmåga. Våra grannländer har engagerat sig i forskning, information och bekämpning av den spanska skogssnigeln. Men i Sverige har snigelproblemet bedömts som mindre viktigt därför att det tidigare bara har berört fritidsodlare och för att det inte har presenterats några tillräckligt intressanta forskningsprojekt för forskningsråd och liknande finansiärer. I Sverige görs inga vetenskapliga försök när det gäller bekämpning. Mot bakgrund av att såväl yrkesmässig odling som fritidsodling kan drabbas av växande problem i framtiden och att hittills otillräckliga åtgärder vidtagits från svensk sida bör riksdagen uppmärksamma regeringen på behovet av en nationell strategi när det gäller den spanska skogssnigeln. En sådan strategi bör innefatta både internationellt erfarenhetsutbyte och inhemska försök när det gäller bekämpning. Vidare bör information till yrkesodlare och fritidsodlare ingå och även en bättre övervakning av snigelns fortsatta spridning. En nationell strategi behövs när det gäller den spanska skogssnigeln. Detta bör ges regeringen till känna.

18. Internationella överenskommelser m.m., punkt 22 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Helena Leander (MP), Jens Holm (V), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 17 och avslår motion

2011/12:MJ398 av Lars-Axel Nordell (KD) yrkande 4.

Ställningstagande

De internationella förhandlingarna i Nagoya i Japan 2010 om FN:s konvention om biologisk mångfald blev en framgång för skyddet av värdefull natur. Sverige drev tillsammans med EU att skyddet skulle bli 20 procent av olika biotoper på land, men resultatet blev 17 procent. EU-kommissionen presenterade våren 2011 en strategi för skyddet av natur i unionen. Vi välkomnar liksom regeringen dessa båda dokument men nu är det tid att Sverige visar att det finns handling bakom det arbete som man hittills bedrivit internationellt. Om vi i Sverige vill behålla vår trovärdighet måste vi visa att vi kan skydda den biologiska mångfald som vi är satta att förvalta. Sverige behöver en långsiktig plan för att uppfylla de åtaganden vi gjort i Nagoya och den strategi som EU-kommissionen nyligen presenterat. Regeringen bör återkomma till riksdagen med en sådan långsiktig plan. Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (S)

Matilda Ernkrans (S), Johan Löfstrand (S), Helén Pettersson i Umeå (S), Jan-Olof Larsson (S), Christina Karlsson (S) och Carina Ohlsson (S) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilagan. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till våra nu aktuella motioner. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

2. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (MP)

Helena Leander (MP) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilagan. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till den nu aktuella motionen. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

3. Motioner som bereds förenklat, punkt 23 (V)

Jens Holm (V) anför:

Utskottet har genom förenklad beredning avstyrkt de motionsförslag som finns upptagna i bilagan. Då det gäller våra förslag hänvisar vi till den nu aktuella motionen. Vi vidhåller de synpunkter vi framfört i det sammanhanget men avstår från att på nytt ge uttryck för dem i en reservation.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:MJ201 av Anders Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en utvärdering av effekterna av de nya reglerna om strandskydd.

2011/12:MJ224 av Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förnyat strandskydd som stärker skyddet i områden med högt exploateringstryck.

2011/12:MJ226 av Anders Sellström (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta marknadsvärdesbedömningen vid expropriation göras utifrån markytans potentiella värde vid gynnsam skogstillväxt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ytterligare stärka frivilliga inslag för skogsägare när det gäller skyddet av naturvärden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en maxgräns på sex månader för biotopskydd.

2011/12:MJ231 av Ingemar Nilsson och Susanne Eberstein (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att storskarven bör strykas från EU:s lista över hotade fågelarter.

2011/12:MJ236 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skydds jakt på säl och skarv.

2011/12:MJ239 av Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att staten bör förbättra skötseln av sina reservat för att minska utbredningen av granbarkborren.

2011/12:MJ241 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell förvaltning av rovdjur som inte uppnått långsiktig bevarandestatus.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stoppa den utvidgade skyddsjakten på vargar.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram nya miniminivåer för de fyra stora rovdjuret.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hålla fast vid det ursprungliga minimimålet för lodjur.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett permanent förbud mot lodjursfällor.

2011/12:MJ246 av Sven-Erik Bucht (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

2011/12:MJ247 av Suzanne Svensson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av jakt på säl.

2011/12:MJ257 av Suzanne Svensson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av jakt på skarv.

2011/12:MJ260 av Lars Gustafsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad skydds jakt på skarv och säl.

2011/12:MJ261 av Anders Sellström (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändrade regler för kommersiell bärplockning.

2011/12:MJ270 av Helena Leander m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skyddsåtgärderna för marina Natura 2000-områden ska kompletteras för att Sverige ska leva upp till sina åtaganden enligt EU:s art- och habitatdirektiv för marina Natura 2000-områden.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera inom EU i syfte att få möjlighet att lättare kunna fatta nationella beslut om reglering av fiske i Natura 2000-områden.

2011/12: MJ271 av Helena Leander m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att senast 2018 identifiera, skydda samt ta fram och genomföra förvaltningsplaner för att inrätta marina skyddade områden motsvarande 15 % av Sveriges havsområde.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en detaljerad plan för hur besluten om fler skyddade marina områden ska genomföras.

2011/12: MJ272 av Katarina Brännström (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att äganderätten inom allemansrätten bör stärkas och reglerna för utnyttjande av annans mark förtydligas.

2011/12: MJ291 av Tina Ehn m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ansvaret för att genomföra oljeskyddsplaner i kustkommunerna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda var ansvaret för en övergripande beredskap för oljeskador på fåglar ska finnas.

2011/12: MJ295 av Maria Plass (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheterna att bilda ytterligare marina nationalparker.

2011/12: MJ296 av Kenneth Johansson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn av strandskyddsreglerna och då särskilt de bestämmelser som avser dispensgivningen i glesbygd.

2011/12: MJ300 av Anders Åkesson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av allmän jakt på säl.

2011/12: MJ301 av Anders Åkesson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa allmän jakttid på skarv.

2011/12: MJ302 av Annicka Engblom m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell förvaltningsplan för säl och skarv.

2011/12: MJ309 av Johan Andersson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bildande av Ombergs nationalpark.

2011/12: MJ313 av Anna Steele (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att endast skyddsjakt på vargar ska vara tillåten i Sverige.

2011/12: MJ314 av Margareta B Kjellin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn av skyddsjakten på varg.

2011/12: MJ315 av Nina Lundström (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydligare lagstiftning för att möjliggöra ersättning av befintliga sjöbodar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av tydligare nationella riktlinjer för definitioner av sjöbod.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra och värna bastukulturen.

2011/12: MJ319 av Eva Lohman och Saila Quicklund (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om införande av jakt på storskarv.

2011/12: MJ320 av Billy Gustafsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten för samhället att freda vissa områden från användande av vattenskoter.

2011/12: MJ323 av Hannah Bergstedt m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en snar uppföljning och förtydligande avseende den nya strandskyddslagen.

2011/12: MJ324 av Inger Fredriksson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket ska få i uppdrag att lägga upp en plan för hur allmänhetens kunskaper om allemansrätten ska öka.

2011/12:MJ327 av Anders Åkesson och Solveig Zander (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka möjligheten till att bygga strandnära i landsbygds- och glesbygdsområden.

2011/12:MJ332 av Jens Holm m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kriterier för frivilliga avsättningar.

2011/12:MJ344 av Carl-Oskar Bohlin och Ulf Berg (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varg i Dalarna och att i största möjliga mån beakta dagens höga rovdjurstryck som råder i Dalarna.

2011/12:MJ360 av Isak From m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en fungerande struktur för skoterleder.

2011/12:MJ363 av Ann-Kristine Johansson och Per Svedberg (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rovdjurscentrum.

2011/12:MJ373 av Gunnar Sandberg m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge snöskoterrådet i uppdrag att komma med förslag till en långsiktig och hållbar snöskotertrafik.

2011/12:MJ375 av Tomas Tobé (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strandskyddet i glesbygden.

2011/12:MJ376 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en nationell strategi när det gäller den spanska skogssnigeln.

2011/12:MJ378 av Ulf Berg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strandskydd.

2011/12:MJ382 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kvaliteten på de frivilliga avsättningarna av skog för bevarande av biologisk mångfald bör granskas.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med justeringar av strandskyddet som säkrar den biologiska mångfalden, ökar tillgången till stränderna och gynnar friluftslivet i hårt exploaterade områden.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige behöver en långsiktig plan för att uppfylla åtagandena i FN:s konvention för biologisk mångfald och EU-kommissionens strategi för biologisk mångfald.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nivån på vargstammen.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta den naturliga invandringen av varg.

2011/12:MJ385 av Christian Holm m.fl. (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten till en fortsatt reformering av strandskyddet där de tre stora sjöarna inte undantas från lätnaderna i strandskyddet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten till en fortsatt reformering av strandskyddet där den gällande regeln om att man inte får bygga närmare än 100 meter från strandkanten bör kunna frångås i större utsträckning än vad som är möjligt enligt nuvarande lagstiftning.

2011/12:MJ386 av Christian Holm m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att ersätta naturreservat med olika former av samförvaltning.

2011/12:MJ387 av Per-Ingvar Johnsson och Karin Nilsson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en översyn bör göras av reglerna för biotopskydd i syfte att bättre bevara biotoperna och det öppna landskapet.

2011/12:MJ390 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över förutsättningarna för att bättre infoga proportionalitetsprincipens tillämpning i fråga om strandskyddet.

2011/12:MJ392 av Lotta Olsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om allemansrätten.

2011/12:MJ394 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om strandskydd.

2011/12:MJ395 av Marietta de Pourbaix-Lundin och Marianne Kierkemann (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om det fria handredskapsfisket och allemansrätten.

2011/12:MJ398 av Lars-Axel Nordell (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en allmän översyn och utvärdering av hur markägare kompenseras för skydd av värdefulla biotoper.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör initiera en grundlig kartläggning av den biologiska mångfalden längs våra kuster.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en EU-strategi om ett mål för biologisk mångfald till 2020, som bör vara mätbart, genomförbart och kostnadseffektivt.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att skärpa vaksamheten mot främmande arter i den svenska faunan.

2011/12:MJ406 av Tuve Skånberg (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en aktionsplan för att utrota den kraftigt giftiga jättebjörmlökan i Sverige.

2011/12:MJ409 av Johan Johansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att se över länsstyrelsernas tillämpning av den nya strandskyddslagen.

2011/12:MJ417 av Åsa Torstensson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Samförvaltning Norra Bohuslän nationell status när det gäller metodutveckling i fråga om lokalt beslutsfattande och lokalt förankrad samverkan och samförvaltning till gagn för yrkesfiske och naturvärden i Sverige.

2011/12: MJ424 av Staffan Danielsson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att markvärdering vid expropriation till naturreservat bör göras genom dialog mellan myndighet och markägare.

2011/12: MJ427 av Helena Lindahl och Karin Nilsson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en översyn och utvärdering av den gällande strand-skyddslagen.

2011/12: MJ431 av Marietta de Pourbaix-Lundin (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bevarande av vargstammen.

2011/12: MJ435 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om inlandskommunernas möjlighet till utveckling.

2011/12: MJ458 av Jan Lindholm (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa licensjakt på varg.

2011/12: MJ466 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de förslag som motionen lyfter fram för att stärka strandskyddet.

2011/12: MJ470 av Maria Ferm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte tillåta licensjakt på varg.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte genomföra en utökad skydds jakt på varg det kommande året.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverkets delegationsbeslut om licensjakt på varg inte bör utgå från ett populationstak om 210 vargar i Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att djurskyddsintressen bör finnas med i den framtida förvaltningen av rovdjuren.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om överklaganderätt för djurskydds- och naturskyddsorganisationer vid beslut enligt jaktlagstiftningen.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 23

Motion	Motionärer	Yrkanden
23. Motioner som bereds förenklat		
2011/12:MJ201	Anders Andersson (KD)	
2011/12:MJ224	Carin Runeson och Kurt Kvarnström (båda S)	
2011/12:MJ226	Anders Sellström (KD)	3
2011/12:MJ236	Lars-Arne Staxäng (M)	i denna del
2011/12:MJ239	Sten Bergheden och Lars-Arne Staxäng (båda M)	1
2011/12:MJ241	Jens Holm m.fl. (V)	10
2011/12:MJ246	Sven-Erik Bucht (S)	
2011/12:MJ247	Suzanne Svensson m.fl. (S)	
2011/12:MJ260	Lars Gustafsson (KD)	i denna del
2011/12:MJ296	Kenneth Johansson (C)	
2011/12:MJ300	Anders Åkesson (C)	
2011/12:MJ302	Annicka Engblom m.fl. (M)	i denna del
2011/12:MJ309	Johan Andersson m.fl. (S)	
2011/12:MJ323	Hannah Bergstedt m.fl. (S)	
2011/12:MJ327	Anders Åkesson och Solveig Zander (båda C)	
2011/12:MJ363	Ann-Kristine Johansson och Per Svedberg (båda S)	
2011/12:MJ375	Tomas Tobé (M)	
2011/12:MJ378	Ulf Berg (M)	
2011/12:MJ382	Matilda Ernkrans m.fl. (S)	16
2011/12:MJ385	Christian Holm m.fl. (M)	1 och 2
2011/12:MJ390	Marietta de Pourbaix-Lundin (M)	
2011/12:MJ394	Lotta Finstorp (M)	
2011/12:MJ398	Lars-Axel Nordell (KD)	3
2011/12:MJ409	Johan Johansson (M)	
2011/12:MJ427	Helena Lindahl och Karin Nilsson (båda C)	
2011/12:MJ435	Krister Hammarbergh (M)	
2011/12:MJ466	Jan Lindholm m.fl. (MP)	